

فهرست نسخ خطی کتابخانه

شخصی ایمانیه، اصفهان

رحیم قاسمی

مقدمه

فاضل ارجمند جناب آقای مجتبی ایمانیه (متولد ۱۳۲۸ ش) از شخصیت‌های فرهنگی و متعهد اصفهان است. ایشان دارای کتابخانه‌ای غنی مشتمل بر حدود پانزده هزار جلد کتاب نفیس در موضوعات تاریخی، وادبی و کتب نایاب سنگی و تعدادی نسخه خطی، و نیز گنجینه‌ای از قرآن‌های چاپ شده در مکان‌های مختلف عالم با خطوط و ترجمه‌های مختلف (حدود ۳۰۰ نسخه) و مجموعه‌ای از خطوط خوشنویسان و اسناد و عکس‌های تاریخی از دوره قاجار و انقلاب مشروطیت اصفهان و آرشیوی از روزنامه‌ها و مجلات دوره‌های مختلف می‌باشد.

از این شخصیت فرهیخته کتاب ارزشمند تاریخ فرهنگ اصفهان در سال ۱۳۵۵ ش به چاپ رسیده که در آن به معرفی مراکز تعلیم و تربیت و مدارس اصفهان از صدر اسلام تا عصر حاضر پرداخته و ویرایش دوم آن با اضافات فراوان پس از حدود چهار سال در حال آماده‌سازی برای نشر است. همچنین مقالات زیر از ایشان در مجلات به چاپ رسیده است:

۱. تحصیل و تدریس آقا حسین خوانساری در مدارس عصر صفوی، کیهان اندیشه، ش ۸۲، سال ۱۳۷۷.

۲. صورت وقفنامه کتاب و مدرسه‌ای از دوران صفوی (مدرسه آقا کافور) فصلنامه وقف میراث جاویدان، ش ۲۰ - ۱۹، ۱۳۷۶.

۳. خواجه و خواجه سراها در دوره صفویه، مجموعه مقالات همایش اصفهان و

صفویه، ۱۳۸۰.

۴. حضور شاگردان مدارس اصفهان در انقلاب مشروطه، مجموعه مقالات همایش اصفهان مشروعه اصیل ایرانی، ۱۳۸۵.

۵. نقش حاج سید سعید طباطبائی نائینی بنیانگزار و مؤسس کتابخانه مسجد گوهرشاد در تعلیم و تربیت و فرهنگ معاصر اصفهان و کتابشناسی وی، ۱۳۸۱.

۶. تاریخچه فرهنگ جدید اصفهان، تأسیس اولین مدرسه به سبک جدید و بنیانگزار آن، یکصدمین سال تأسیس مدرسه علیه اصفهان، ۱۳۸۵.

۷. سه کتابچه قانون از بلدیة اصفهان، به انضمام شرح احوال و کشته شدن کفیل بلدیة اصفهان، حاج محمد جعفر خوانساری، در غائله ۱۳۲۹ ق اصفهان، ۱۳۸۷.

و مقالات دیگر در بزرگداشت فرهنگی اصفهان از جمله در کتاب جلوه های فرزاندگی و چند عنوان مدخل در دانشنامه تخت فولاد اصفهان.

از اقدامات فرهنگی ایشان اهدای بیش از ۱۵۰ نسخه از کتاب های درسی دوره قاجار و سند به موزه آموزش و پرورش اصفهان جهت تأسیس موزه در سال ۱۳۸۰، اهدای بیش از ۱۵۰ قطعه عکس تاریخی و منحصر به فرد و اسناد و کتاب از دوره مشروطه به خانه مشروطیت اصفهان در سال ۱۳۸۸، اهدای ده جلد نسخه خطی از کتب دوره صفوی به کتابخانه علامه مجلسی اصفهان در سال ۱۳۶۶ و نیز شرکت در نمایشگاه قرآن کریم در ماه مبارک رمضان در طی ده سال در اصفهان است که وی را در جمله خادمان قرآن قرار داده و بارها از وی تقدیر شده است.

در کتابخانه ایشان بیش از ۱۵۰ جلد نسخه خطی نگهداری می شود که در اینجا فهرست اهم آن ارائه می گردد. ضمن تشکر از ایشان و خانواده محترمشان که امکان فهرست نگاری از نسخ مزبور را برای اینجانب فراهم نمودند، از خداوند متعال سلامتی و دوام توفیقاتشان را خواستارم.

همچنین از جناب حجة الإسلام والمسلمین دکتر سید محمود مرعشی و صدیق ارجمند استاد شیخ ابو الفضل حافظیان جهت چاپ آن در مجله پربار میراث شهاب تشکر فراوان دارم، و از خداوند متعال علو درجات و شادی روح مطهر مرحوم آية الله العظمی مرعشی نجفی و حضرت امام خمینی و شهدای سربلند کشورمان را مسألت می نمایم.

اصفهان، رحیم قاسمی

فهرست نسخ خطی کتابخانه آقای مجتبی ایمانیه، اصفهان

۱. قرآن کریم
نسخ زیبا، ابوالحسن یزدی، ۱۲۴۰ق. ۱ مجدول به طلا و لاجورد و قرمز، دو صفحه اول دارای سرلوح مذهب، عناوین سور به شنگرف در زمینه طلا. ۱۷ سطری.
۲. صحیفه سجادیه
نسخ، سبحان ویردی، ۱۱۰۱ق. با ترجمه زیر سطور به شنگرف. مجدول به طلا و لاجورد، با سرلوح طلا. ۲۰ سطری، جلد تیماج ضربی ترنج دار.
۳. صحیفه سجادیه
نسخ، احمد بن محمد بن مبارک بن حسین بن ابراهیم بن عبد الله ساری بحرانی، ۱۱۳۲ق. مجدول به شنگرف، عناوین به شنگرف، با سرلوح زیبای مذهب در دو صفحه اول، قطع جیبی، ۱۱ سطری، جلد تیماج ضربی زرکوب.
۴. صحیفه سجادیه
نسخ، نظر علی بن محمد رضا ساکن نوقدهی شجاعیانی من محال قرجداق، ۱۱۲۰ق. ترجمه زیر سطور به شنگرف، مجدول به طلا و شنگرف، با حواشی فارسی به نستعلیق، جلد تیماج قرمز سر طبل دار، ۱۸ سطری.
۵. من لا یحضره الفقیه
از شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ق).
- نسخ، ابوطالب بن ابوتراب، ۱۴^۲ شوال ۱۰۹۳ق. جزء اول و دوم، با حواشی فراوان به نستعلیق نقل از مراد، م ت ق، م ق ر، سلطان و دیگران، عناوین به شنگرف، با تملک علی

۱. این کاتب نسخه ای از زاد المعاد علامه مجلسی رانیز در سال ۱۲۴۴ق برای میرزا محمد حسین تاجر به نسخ بسیار زیبا کتبت کرده است. فهرست نسخه های خطی کتابخانه و موزه ملی ملک، ج ۱۴، ص ۱۰۳.

۲. به نوشته شیخ محمد علی حزین لاهیجی در تاریخ و سفرنامه خود: حاج ابوتراب اصفهانی از صلحای دهر، و از مصاحبان مولانا محمد باقر مجلسی، و به افاده فقه و حدیث مشغول، واقوالش در شرعیات معتمد علیه بوده، و روزگاری به آسایش داشته، و در سال فوت مولانا محمد باقر درگذشته است. پسرش حاجی ابوطالب نیز از محدثین بوده و بعد از پدر به چند سال درگذشته است. گفتنی است که ابوطالب مزبور نسخه ای از فروع کافی را در جمادی الثانی ۱۱۰۱ق کتبت کرده که در فهرست نسخ خطی متفرقه اصفهان قسمت دوم معرفی خواهد شد.

قاری، و مهر «محمد نبی الله علی ولی الله» و نیز تملک ابو طالب حسینی. ۱۷ سطری. در صفحه آغاز رباعی زیر از مولانا محمد تقی رحمه الله آمده است:

ایزد فردا حساب دنیا نکند این دفتر کهنه را دگر وا نکند
داند که برای بندگان عفو اولی است حقاً که کریم ترک اولی نکند

۶. کمال الدین و تمام النعمة

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ ق).

نسخ، عبد الحی بن عبد الرزاق رضوی،^۱ رجب ۱۱۲۴ ق. در حاشیه تصحیح شده است و حواشی توضیحی فراوان از کتب لغت دارد. کاتب در رجب ۱۱۲۶ ق مقابله کتاب را به پایان برده است. در دو صفحه آخر تواریخ ائمه معصومین و فایده ای در ذکر عشق و ماهیت آن آمده است. و شعری به نقل از میرزا محمد حسین بن سلیمان سلمه الله تعالی. عناوین به شنگرف، ۲۱ سطری، جلد تیماج مشکى.

۷. الوافی

از: ملا محسن بن شاه مرتضی فیض کاشانی (م: ۱۰۹۱ ق).

این نسخه از باب زکات تا پایان جزء ششم کتاب است. (آخر أبواب العتق والاعتناق من کتاب الزکاة والخمس والمیراث).

نسخ، محمد تقی بن محمد حسین سبزواری، ۲۸ شوال ۱۲۱۰ ق. در مدرسه باقریه مشهد مقدس رضوی، > فی غایة تشتت البال وتفترق الأحوال من جهات شتی، منها موت ولده محمد علی <. عناوین به شنگرف، جلد تیماج قهوه ای، ۲۱ سطری.

۸. جلاء العیون

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ ق).

نسخ زیبا، محمد تقی بن خلیل الله اردکانی، ۱۸ ذیحجه ۱۱۲۴ ق. در حاشیه تصحیح شده است، با یادداشت تصحیح از محمد بن محمد مؤمن، و یادداشتی به نسخ زیبا از عبد العظیم اصفهانی در ۱۱۲۷ ق مبنی بر این که صاحب کتاب حاجی شاه حسین ولد حاجی محمد مؤمن

۱. عبد الحی بن عبد الرزاق کاشانی از علمای کاشان و مؤلف کتاب حدیقة الشیعة است که آن را در ۱۱۲۱ ق نگاشته است. وی در صفحه پایانی نسخه خطی حدیقه یادآور شده که کتابش را با جمعی از دوستان در سال ۱۱۳۵ و پس از آن در سال ۱۱۴۱ مقابله یا مرور کرده است. دوازده رساله فقهی درباره نماز جمعه، ص ۵۶۲.

اردکانی است. صفحه اول افتاده و صفحات مجدول به طلا و شنگرف و لاجورد است. جلد تیماج مشکى زرکوب، ۳۰ سطرى.

۹. حياة القلوب

از: علامه ملا محمد باقر مجلسى (م: ۱۱۱۰ ق).

نسخ، محمد طاهر بن محمد مؤمن خوانسارى، ۱۱۰۰ ق. با یادداشتی از محمد حسن بن علی نقی، مبنی بر انتقال کتاب به علامی فهامی آقاسید حسین در شعبان ۱۱۶۳ ق. عناوین به شنگرف، قطع رحلی، جلد تیماج مشکى ضربی ترنج دار، ۳۰ سطرى.

۱۰. مجموعه:

۱. اللهوف فى قتلى الطفوف

از: سید علی بن موسی بن جعفر بن طاوس (م: ۶۶۴ ق).

آغاز: الحمد لله المتجلى لعباده من أفق الأبواب، المجلى عن مراده بنطق الستة والكتاب.

انجام: ومن وقف على ترتيبه ورسمه مع اختصاره وصغر حجمه عرف تميزه على أبناء جنسه وفهم فضيلته فى نفسه.

۲. شرح قصیده تائیه دعبل^۱

از: علامه ملا محمد باقر مجلسى (م: ۱۱۱۰ ق).

شرحی است بر قصیده تائیه دعبل خزاعی که با این ابیات شروع شده است:

تجاوبن بالأرنان والزفرات نوائح عجم اللفظ والنطقات

آغاز: الحمد لله الذى أكرمنا بولاء سيد المرسلين محمد وأهل بيته الأقدسين... أما بعد، فقر خاکسار و خادم اخبارائمه اخيار محمد باقر بن محمد تقى - حشرهما الله مع موالیهما الأظهار - بر لوح عرض اساطين سلطنت عظمى و حجّاب بارگاه رفعت و اعتلامى نگارد... و این رساله عجاله را بر مقدمه و سه فصل و خاتمه مرتّب گردانید...

انجام: امیدوارم که در امان باشم به شفاعت شما از عذاب خدا نزد مردن من. تمام شد قصیده غراء دعبل رضی الله عنه بر سبیل اقتصار و التوکل علی الله العزیز المختار... شکسته نستعلیق زیبا، محمد مسیح بن میر عبد الحمید موسوی درب امامی، ۲۷

صفر ۱۲۶۸ ق. در صفحات آغاز ترجمه لغات در بین سطور و حاشیه آمده است. در پایان رساله اول، شرح حال سید بن طاوس، و در پایان رساله دوم، شرح حال زید بن علی بن الحسین علیهم السلام به نقل از کتب رجال و تراجم به خط کاتب آمده است. عناوین به شنگرف، قطع رقعی، ۱۶ سطری.

۱۱. زاد المعاد

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ ق).

نسخ زیبای درشت، سید مصطفی بن عبد الحمید موسوی درب امامی، ۱۲۵۶ ق. کاتب در سال ۱۲۴۲ ق در بندر بوشهر دعای کمیل را نگاشته و در اوانی که به اصفهان آمده قبل و بعد آن را ملحق کرده است، عناوین به شنگرف، ۱۰ سطری.

۱۲. زاد المعاد

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ ق).

نسخ و نستعلیق پخته، اقلّ الحاج والسادة والطلاب حاج سید ابوالقاسم بن میرزا سید محمد جعفر، ۱۲۵۶ ق. نظر به احتیاج به آن و شوق به استکتاب آن در ظرف ۴۵ یوم برسبیل استعجال در مجلس مرافعه و جاهای دیگر هر جا که فرصت شده لیلاً و نهراً قلمی، و سپس در چند روز مقابله شده است. ۱۷ سطری.

۱۳. جلاء العیون

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ ق).

بخش احوال حضرت سید الشهداء از کتاب جلاء العیون است. نسخ پخته، ابوالقاسم بن میرزا محمد حسینی اصفهانی، ۱۲۲۱ ق. ۲۰ سطری.

۱۴. جلاء العیون

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ ق).

بخش احوال حضرت سید الشهداء از کتاب جلاء العیون است.

۱. وی از سادات موسوی محله درب امام اصفهان و پدر عالم فرزانه حاج میرزا بدیع درب امامی (م: ۱۳۱۸ ق). از رجال ممتاز علمی و ادبی و اخلاقی اصفهان). سید مصطفی و پدرش میر عبد الحمید در صحن امام زاده درب امام، و حاج میرزا بدیع در تخت فولاد مدفون اند.
۲. کاتب از علما بوده و در حاشیه یکی از صفحات صورت سؤالی که از او شده و جواب آن را آورده است.

نسخ خوانا، محمد ابراهیم بن حاجی محمد یوسف بروجردی، ۱۲۱۷ق. عناوین به
شنگرف، جلد تیماج قهوه ای، ۱۶ سطری.

۱۵. اختیارات^۱

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

آغاز: الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقين... اما بعد، چنین گوید الراجی الی عفو
ربه الغنی محمد باقر بن محمد تقی الشهیر بالمجلسی عفی الله عن جرأئهما...
انجام: تا هر دو به هم رسند آن خانه غره ماه است، باقی والله يعلم.

نستعلیق تحریری، محمد صالح بن میرزا محمد خوزانی، ۳ ذیحجه ۱۱۴۴ق. حسب
فرموده اخ اعزّاجد آقا سلطان محمد بن مرحوم قارا خان، با یادداشت تملکی از محمد
رحیم حسینی در ۱۱۶۹ق. عناوین به شنگرف، ۱۵ سطری.

۱۶. جامع عباسی

از: شیخ بهاء الدین محمد عاملی (م: ۱۱۳۰ق).

نستعلیق و نسخ، عنایت الحسینی ابن سید حسین وارانسی جاسبی، ۱۱۹۴ق. عناوین
به شنگرف، ۱۳ سطری.

۱۷. الدرّة المنظومة

از: سید محمد مهدی بن مرتضی طباطبائی بروجردی بحر العلوم (م: ۱۲۱۲ق).

منظومة فی الفقه، خرج منه تمام الطهارة والصلاة الی صلاة الطواف.

آغاز: أفتتح المقال بعد البسملة بحمد خیر منعم والشکر له

انجام: وادع عقیب الفرض بالمأثور من الدعاء الموجز المشهور

در آغاز تقریظ منظوم شیخ محمد علی اعسم در ۱۸ بیت بر آن آمده است.

درّة علم هی مابین الدرر فاتحة الكتاب مابین السور

نسخ پخته، عبد الجواد بن عبد الرحیم باغبادارانسی، ۲۸ محرم ۱۳۰۵ق. قطع رقعی،

۲۰ سطری.

۱. الذریعة، ج ۱، ص ۳۶۷.

۲. ملا عبد الجواد از وعاظ بسیار فاضل اصفهان و مؤلف آثار فراوان بوده و نقایص نسخه های خطی زیادی را نیز
به خط خود کامل کرده است. وفاتش: شب ۶ ماه رمضان ۱۳۳۵ق واقع شده و در تخت فولاد مدفون است.

۱۸. رساله عملیه

از؟

رساله‌ای است فتوایی در احکام طهارت و صلوات که مؤلف در آن از استاد خود >افضل محققین، و خاتم مجتهدین، باقر علوم ربّانی، محمد باقر بهبهانی < یاد کرده و به شرح مفاتیح خود ارجاع داده است.

آغاز افتاده: اعلام که رساله فارسی در نهایت اهتمام برای ارشاد عامه عوام از وضع و شریف تألیف و تصنیف فرموده اند، اگرچه سخنان متین و تفصیل پاکیزه دلنشین در آن ثبت نموده اند، لکن چون در مقام استدلال و ذکر ادله و اقوال برآمده اند، و متعریض مسائل نادره، بل اندر، که احتیاج مردم به آنها کمتر... لهذا این احقر قطع نظر از آن طریقه و ذکر مسائل نادره دقیقه نموده، اقتضای می نماید به مسائلی که احتیاج مردم به آنها بیشتر، و در صحت طهارت و نماز مدخلیت تمام تر دارد، تا میل خلقان زیادت، و منفعت آن بهتر عاید گردد.

انجام: امید که خداوند مهربان همه را متذکر مرگ گردانیده توفیق علم و عمل به همه کرامت کند آمین بمحمد وآله المیامین... ملتمس از برادران ایمانی و اخلاء روحانی که این غریق بحار معصیت را به دعای رحمت و مغفرت یاد نمایند.

نسخ بسیار زیبا، جمال الدین موسوی، ۱۲۳۵ق. در استرآباد، بإشارة مصنفه. مجدول به طلا و مشکی، عناوین به شنگرف، قطع رقعی، ۱۷ سطری.

۱۹. فقه اللغة و سرّ العربیة^۱

از: أبو منصور عبد الملك بن محمد بن اسماعیل ثعالبی نیشابوری (م: ۴۲۹ق).

آغاز: أما بعد حمد الله على آلائه والصلاة على محمد وآله. فإنّ من أحبّ الله تعالى أحبّ رسوله محمد المصطفى صلّى الله عليه وآله.

انجام: هذه الواو أحسن من واوات الأصداع في حدود المرء الملاح. تمت الكتاب بعون الملك الفتح اللهم اهدني إلى سبيل النجاح.

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، ۱۲۵۹ق. عناوین به شنگرف، مجدول به طلا و مشکی. قطع جیبی، ۱۸ سطری، جلد تیماج ضربی ترنج دار.

۱. معجم المطبوعات العربیة، الیاس سرکیس، ج ۱، ص ۶۵۸.

۲۰. تهذیب الاحکام

از: شیخ الطائفة أبو جعفر محمد بن حسن طوسی (م: ۴۶۰ ق).

بخشی از کتاب التهذیب شامل کتاب الادیون والکفالات تا کتاب المکاسب است.

انجام: و این وجد فی غیر مصره فأربعة دنانیر.

نسخ، شریف علی مشهور به شیخ علی بن مزید الله شریف ابن صوفی شاه حسین ابن میربایزید الوزیر هرزولی، شعبان ۱۰۲۴ ق. فی بیت من بیوت عقب مدرسه حیدرآباد هندوستان منسوب به سلطان محمد قطب شاه. در حاشیه تصحیح شده است، عناوین به سنگرف. ۲۶ سطری.

۲۱. ترجمه قطب شاهی^۱

از: شیخ شمس الدین محمد بن علی بن احمد بن نعمه الله بن خاتون عاملی عینائی نزیل حیدرآباد (م: بعد از ۱۰۵۵ ق).

ترجمه و شرح اربعین حدیث شیخ بهائی است که به دستور سلطان محمد قطب شاه هندی (م: ۱۰۳۵ ق) به دست ابن خاتون عاملی شاگرد شیخ بهائی انجام شده و شیخ در سال ۱۰۲۸ ق بر آن تقریظی مرقوم نموده است.

این نسخه تا اوایل حدیث ۲۶ رادر بردارد.

آغاز: ای از تو حدیث معرفت راتیین وی ترجمه وصف توتنزیل مبین

گر شکر تو آرایش عنوان نبود تبلیغ رسالت نکند روح امین

نستعلیق و عبارات عربی به نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۱، در حاشیه تصحیح شده است. نسخه را آقا کافور^۲ صاحب جمع خزانه عامره در رجب ۱۰۷۵ ق بر مدرسه واقعه در دروازه

۱. الذریعة، ج ۱۷، ص ۱۵۶ و ج ۴ ص ۷۷.

۲. وی از خواجه سرایان مقرب حرم شاه عباس ثانی بوده و مدرسه ای به نام خودش در محله کران اصفهان حوالی مسجد خان بنا و وقف کرده است. متأسفانه این مدرسه از بین رفته و تنها کتیبه آن که در سال ۱۰۶۹ ق به خط نستعلیق محمد رضا امامی خطاط دوره صفوی کتابت شده برجای مانده است. آقا کافور کتاب هایی را نیز وقف کرده، از جمله قرآنی نفیس به خط دوست محمد بن سلیمان هروی مورخ ۹۶۸ ق که آن رادر رجب ۱۰۹۴ ق بر روضه آستانه مقدسه حضرت معصومه علیها السلام وقف کرده است. شاردن سیاح فرانسوی در سفرنامه خود از دیدار با او و بازدید از مدرسه اش سخن گفته است. رک: مجتبی ایمانیه، صورت وقفنامه کتاب و مدرسه ای از دوران صفوی، فصلنامه میراث جاویدان، ش ۲۰ - ۱۹ و کتاب تاریخ فرهنگ اصفهان، ص ۱۰۵.

کران دار السلطنه اصفهان وقف کرده، و تولیت آن را با روح الامین نائینی قرارداد داده است. بامهر «الراضی بقضاء الله الغنی ابوطالب الرضوی» که نزد او اقرار به وقف شده است. عناوین به شنگرف. ۱۹ سطری.

۲۲. انوار سهیلی^۱

از: حسین بن علی واعظ کاشفی بیهقی (م: ۹۱۰ ق).

ترجمه کلیده و دمنه است که ابن المقفع آن را از زبان هندی به عربی ترجمه کرده و پس از ترجمه آن به زبان فارسی، مجدداً به وسیله کاشفی به اسم امیر احمد شهیر به سهیلی تهذیب و تنقیح شده است.

آغاز: حضرت حکیم علی الإطلاق جلّت حکمته که وظایف حمد و ثنای او به حکم (وإن من شیء إلا یسبح بحمده) بر زبان جمیع موجودات علوی و سفلی جاری و دایر است، و فواید مواید آلائی بی منتهایش به قاعده مستمرّه (و أعطی کل شیء خلقه ثم هدی) در اجزای جمیع مبدعات سماوی و ارضی ساری و سایر.

انجام: چون که بدین پایه رساندم کلام به که کنم ختم سخن والسلام
نسخ زیبا، حاجی محمد بن صالح باغبان کازرونی، ۲۵ صفر ۱۲۴۳ ق. قطع نیمه رحلی،
۵۴۳ صفحه، ۲۰ سطری.

کاتب در پایان این بیت را به شنگرف نگاشته است:

هزاران درود و هزاران تحف ز ما باد بر پادشاه نجف

۲۳. تمرین الطلاب فی صناعة الاعراب یا ترکیب خالد

از: زین الدین خالد بن عبد الله ازهری (م: ۹۰۵ ق).

اعراب الفیه ابن مالک در نحو است. قال فی خطبته: <فانقدح فی خاطری أن أعرب جمیع آیاتها، وأشرح غریب لغاتها، وأضبط ما أشکل من ألفاظها>.

نسخ، محمد حسین بن محمد موسوی، ۲۸ رمضان ۱۲۶۶ ق. عناوین به شنگرف، بامهر
تملک کاتب در ۱۲۶۷ ق، جلد تیماج زرد ضربی ترنج دار، ۲۱ سطری.

۲۴. الحاشیة علی شرح التلخیص

از: عثمان بن عبد الله نظام الدین خطائی حنفی معروف به مولانا زاده (م: ۹۰۱ ق).

حاشیه ای است بر مختصر شرح التلخیص تفتازانی در علمی معانی و بیان.
آغاز: نحمدک اللهم علی ما أعطیتنا من سواغ النعم وبوالغ الحکم، ونصلی علی نبیک محمد
الهادی للعرب والعجم علی وجه اکمل وأتم.
نستعلیق تحریری، رحیم بن حاجی سید آقای مرانکی من محال دماوند، ۱۳۰۶ ق. با مهر
تملک رحیم الحسینی، عناوین به شنگرف، قطع جیبی، جلد تیماج قرمز، ۱۴ سطری.

۲۵. המשاعر

از: صدر المتأهین محمد بن ابراهیم شیرازی (م: ۱۰۴۵ ق).
آغاز افتاده: للأنفس العلامة بالبراهین الیقینیة والآلات الإلهیة كما أشار إلیه سبحانه فی
قوله: والمؤمنون کل آمن بالله وملائکته وکتابه ورسله.
شکسته نستعلیق، محمد کاظم موسوی، شعبان ۱۲۲۸ ق. عناوین به شنگرف یا نانوشته، با
حواشی توضیحی از ناشناس، و برخی ابیات حکمی عرفانی در بالای صفحات. از جمله دو
رباعی از بابا افضل، و این بیت من الأستاذ النوری:

ز قامت توقیامت بیا بود امروز اگر چه از پی امروز هست فردایی
با یاد داشت تملک سید مصطفی موسوی درب امامی در ۱۲۸۳ ق به خط نسخ بسیار زیبا.
قطع جیبی، ۱۴ سطری.

۲۶. تحفه سلیمانیه^۱

از: محمد مسیح کاشانی (ق ۱۲).^۲

ترجمه الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد شیخ مفید است که به دستور شاه سلیمان

۱. الذریعة، ج ۳، ص ۴۴۲.

۲. مؤلف شاگرد و داماد علامه آقا حسین خوانساری و از ادبا و منشیان برجسته عصر صفوی است. به نوشته
حزین لاهیجی وی به زیور فضل و کمال آراسته و به غایت ستوده خصال و خوش صحبت بوده، شعر بسیاری
گفته و منشآت نفیسه دارد. حزین در تذکره المعاصرین نیز می نویسد: <المولی الأدیب الفصیح محمد مسیح -
رحمة الله علیه - از اهالی کاشانه کاشان، و از تلامذه علامی آقا حسین خوانساری، و به مصاهرت ایشان نیز ممتاز
بود. به علوم متداوله ممارس، و فارس مضمراشعار. در انشاء مهارت تمام داشت. به آراستگی و شایستگی محفل
آرای انجمن افاضل، و مصاحب دانشوران کامل... فقیر در مجلس والد علامه - طاب ثراه - ادراک صحبت آن
صاحب کمال، بسیار نموده. تتبع قصیده لامیه طغرایی فرموده، ابیات خوش در آن قصیده دارد، و شعر فارسی
بسیار گفته، اشعار عالی رتبه در آن میان از طبع مستقیمش بر صفحه روزگار به یادگار است.> تحفه سلیمانیه در
سال ۱۳۰۳ ق چاپ سنگی شده است.

صفوی ترجمه شده است.

آغاز: ترجمه ارشاد مفید خطبه پیرایان منبر هدایت و راهنمایی و ثمره تعلیم دانش آریان کشور معرفت و دانایی شناخت ایزد بی‌همال و یگانه بی شبه و مثالی است. نستعلیق بسیار زیبا، نسخه سلطنتی. عبارات عربی بانسخ زیبا و با خط شنگرف برفراز آن مشخص شده است. با حواشی از «مترجم عفی عنه» و یادداشتی از مترجم در آغاز کتاب. در ماه رمضان ۱۱۰۸ ق مقابله شده. با مهر شاه سلطان حسین صفوی که نسخه را وقف کرده، و وقف نامه کتاب به قلم علامه مجلسی رضوان الله علیه در ۱۱۱۰ ق. و یادداشتی از محمد هادی بن ابوالحسن شریف تفرشی در ۱۱۸۷ ق در پایان کتاب. جلد تیماج قهوه ای ضربی ترنج دار، ۲۱ سطری.

۲۷. مجموعه:

۱. حاشیه القواعد^۱

از: شیخ بهاء الدین محمد عاملی (م: ۱۰۳۰ ق).

حاشیه بر کتاب القواعد والفوائد شهید اول است تا قاعده ۲۱.

آغاز: اللهم إنا نحمدك بلسان الحال والمقال، ونشكرك على ترداد الإنعام والإفضال، ونصلي على أشرف مظاهر الجلال والجمال نبيك محمد وآله بروج فلك العصمة والكمال، ونستعينك على رفع جلباب الغموض والإجمال، عن القواعد الشهيدية التي هي محك فحول الرجال ومقرنك أنظارهم في مضمار القيل والقال، ونسألك تسهيل السلوك في تلك الوهاد والتلال فبك الاعتصام وإليك الالتجاء وعليك الاتكال. انجام: مع بقاء حكمه السبب كالدين المانع من وجوب الخمس في المكاسب.

نسخ زیبای جلی، ق ۱۱، عناوین به شنگرف، با تملک محمد مؤمن بن شمس الدین محمد اصفهانی ممنابادی^۲ و احتمالاً به خط او، با مهر دایره بزرگ او، و مهر تملک محمد

۱. الذريعة، ج ۶، ص ۱۷۳.

۲. وی از معاصران مولانا محمد تقی مجلسی است و کتابی به نام أنوار الضیاء در باب دعا و اسم اعظم و آداب و اسباب استجاب دعا تألیف کرده که مشتمل بر مقدمه ای در چند ساطعه و دوازده فصل است و در فصل دوازدهم، دیباچه شرح صحیفه کامله مولانا محمد تقی مجلسی را بتمامه نقل کرده است. از تألیفات او منبع العلوم فی کشف الغموم است که آن را در مدت نه سال ساخته و نسخه خطی آن در کتابخانه ملی ملک موجود است. (فهرست ملک ج ۴ ص ۷۸۴). مجمع الدعوات اثر دیگر اوست که شامل دوازده مطلب بوده و در آن از انیس

حسین الحسینی، و مهر: «أنا عبد من عبید محمد». ۱۸ برگ، ۱۵ سطری.

۲. رساله فی طلاق الغائب^۱

از محقق کرکی شیخ علی بن حسین کرکی (م: ۹۴۰ ق).

آغاز: الحمد لله والصلاة على محمد وآله. اختلف كلام الأصحاب في أن الغائب إذا أراد أن يطلق زوجته وقد خرج عنها في طهر قد قربها فيه كم يتربص لها ثم يطلقها؟ نسخ، كاتب نامعلوم، ق ۱۱، با یادداشت تملک علی نقی بن محمد علی موسوی زنجانی (اصفهان) به خط زیبای او، و تملکی با مهر ابوالقاسم بن محمد باقر موسوی. در پایان فائده ای در مراد از نیت عبادات آمده است. ۳ برگ، ۲۴ سطری.

۳. المواهب العلیة فی فقه الشيعة الاثني عشرية

از سید علی نقی بن محمد علی موسوی زنجانی اصفهانی (م: ۱۲۵۸ ق).

شرحی است مزجی بر المختصر النافع محقق حلی و این نسخه بخشی از آغاز آن را در بر دارد.

آغاز: الحمد لله الواحد القديم الأزلي... أما بعد، فيقول أحوج الخلق إلى الفيض الرباني على نقی بن محمد علی الموسوی الزنجانی... إني قد أردت في سالف الزمان أن أشرح المختصر النافع... شرحاً يتضمّن مفاتيح كنوز تحقیقاته و یحتوی علی معالم رموز تدقیقاته... فعاقني عن ذلك العوائق و صرفني عنه الصوارف فبقیت متأسفاً متحسراً ولا ارتفاع الشواغل منتظراً إلى أن وفقني الله تعالى شأنه للعود إلى ما رمته والرجوع إلى ما قصدته فشرعت فيه مع قصور الباع وضعف الاطلاع. نسخ زیبا، كاتب نامعلوم، قرن ۱۳، ۳۸ ص، ۲۳ سطری.

۴. رساله فی التسامح

از همان مؤلف.

العابدين محمد بن محمد طيب از علمای سده دهم نقل می کند و نسخه خطی آن که تا مطلب ششم را در بر دارد در ۲۳۶ برگ در کتابخانه آیه الله مرعشی موجود است. فهرست مرعشی ج ۳۲ ص ۴۸۳. بر روی نسخه خطی جنگ موجود در کتابخانه آیه الله مرعشی (فهرست مرعشی ج ۲ ص ۱۸۲) و نیز نسخه خطی عدّه الداعی موجود در کتابخانه نجفی اصفهان تملک وی با عنوان «محمد مؤمن بن شمس الدین محمد اصفهانی منبادی» آمده است.

۱. الذریعة، ج ۱۵، ص ۱۷۶.

رساله ای است در بحث تسامح در ادله سنن که در ۶ مقام و چند مقاله تدوین شده و در این نسخه دو تا مقاله دوم آمده است. این رساله را میرزا محمد باقر زنجانی فرزند مؤلف تدوین و مرتب نموده است.

أغاز: الحمد لله الذي جعلنا من المتشرّعين بأسمح الشرائع وأسهلها، وصيرنا من السالكين في أقوم المسالك وأوضحها... أما بعد، فيقول العبد المفتقر إلى الفيض الربّاني على نقى بن محمد على الموسوي الزنجاني - تغمّد هما الله تعالى بغفرانه - قد شاع وذاع في الأرباع والأصقاع مصير جمهور العلماء وأصحاب الاطلاع وطول الباع من العامّة والخاصّة إلى جواز التسامح في أدلّة المكروهات والسنن... ولما استشكل في ذلك من أصحابنا من سيجيء ذكره رأيت من المهمّ أن أعمل في تحقيق ذلك رسالة متضمّنة لاستدلالات القوم على المذهب المشهور المنصور...

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، ۱۴، ص ۲۳ سطری.

۵. رساله فی الوصیة

از: میرزا ابوالقاسم بن محمد باقر بن علی نقی زنجانی اصفهانی (م: ۱۳۳۶ق).
تحقیق فقهی است که در زمان تحصیل مؤلف در عتبات نگاشته شده و در آغاز آن تقریظ شیخ لطف الله مازندرانی و یکی دیگر از اساتید که نامش پاک شده آمده است.

نستعلیق تحریری، مؤلف، در بالای بیشتر صفحات عبارت یا ولی الله أدركنی آمده است. ۴۵ گ، اوراق متفرقه دیگری نیز از او در مباحث فقهی و اصولی وجود دارد که متأسفانه درهم ریخته است. در بین اوراق مربوط به بحث قصر صلاة تقریظی از شیخ محمد تقی آقاجفی اصفهانی به خط او وجود دارد. پیش نویس اجازه میرزا ابوالقاسم زنجانی در ۱۳۲۲ق به شیخ عبد الرضا بن شیخ عبد الهادی یزدی نیز در این اوراق است که مجیز از مشایخ خود: حاج میرزا حبیب الله رشتی، ملا محمد فاضل ایروانی، ملا لطف الله مازندرانی، میرزا محمد هاشم چهارسوقی و پدرش میرزا محمد باقر زنجانی را نام برده است. برگ آغازین رساله میرزا محمد باقر زنجانی در مصرف سهم امام علیه السلام نیز در بین اوراق است. بدون جلد، سطور مختلف.

۶. نجات العباد

از: شیخ محمد حسن بن باقر اصفهانی نجفی

قسمت احکام صوم و اعتکاف است.

نسخ، ملا علی، ۱۲۶۲ق در نجف اشرف. قسمتی از اوایل بحث طهارت نیز به خط

کاتب مذکور در این مجموعه موجود است. با یادداشت تملک عبدالحسین بن علی

نقی موسوی زنجانی در ۱۲۶۶ق به خط شکسته نستعلیق زیبا. ۲۰ سطری.

۷. الحاشیه علی الاثریه

از؟

آغاز: الحمد لله المتجلی بنور جماله علی الملك والمملکوت، المحتجب فی عزّ جلاله

بشعشعة اللاهوت عن سكان الجبروت، وأنار بشروق وجهه کلّ شیء، فنقد نوره

بمیت أفنی المستنیر... وبعد، فهذا ما أعدته ثانياً فی بحث الأعراض من شرح الأثریه،

مقتصراً علی نحو الإيجاز. فنقول وبالله التوفیق: قوله: لا یقال انتقال الهیولی من هذا

المقدار...

انجام: غیر مستقرّ من حیث هو كذلك، ولفظ أن ینفعل وأن یفعل مخصوص بذلك.

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، ۱۰۹۴ق. ۲۳ سطری.

۲۸. لوامع صاحبقرانی

از: مولانا محمد تقی مجلسی اصفهانی (م: ۱۰۷۰ق).

این نسخه مشتمل بر بخشی از کتاب الحج از باب انقضاء مشی الماشی (ج ۷ ص ۷۱۶

چاپی) می باشد.

انجام: اگرچه معتزله در همه جا منکر قرآنند و تأویلات رکیکه کرده اند. (ج ۸ ص ۷۲۰ چاپی)

نسخ، کاتب نامعلوم، ق ۱۲، متن فقیه با خط شنگرف بر فراز آن مشخص شده است.

۲۵ سطری.

۲۹. جامع المقاصد

از: محقق کرکی شیخ علی بن حسین کرکی (م: ۹۴۰ق).

این نسخه جلد دوم کتاب است، مشتمل بر کتاب المتاجر و کتاب الدیون و کتاب الأمانات

و کتاب الغصب.

انجام افتاده: قوله: وعلى المشتري ردّ قيمة الثمن على صاحبه ويبقى الشقص معه بزعم أنه للبايع... فاستحقّه إما ليدفعه ويستردّ.

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، ق ۱۱، این نسخه را حاج آقا کافور صاحب جمع خزائن عامره در سال ۱۰۷۳ بر طلبه علوم دینی ساکن مدرسه مبارکه واقع در اندرون درب کران من محلات جوباره اصفهان مشهور به مدرسه کافوریه وقف کرده است. با مهر >الحسن والحسين ريحانة الجنة< و عناوین به شنگرف، ۲۱ سطری.

۳۰. محرق القلوب

از: علامه محمد مهدی بن أبوذر نراقی (م: ۱۲۰۹ق).

نستعلیق و نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، اوراق آغاز و انجام را اقلّ الطلبة محمد ابراهیم بن محمد رحیم بن حاجی محمد تقی سدهی اصفهانی در ۱۳۲۶ به خط خود کامل کرده است. عناوین به شنگرف، قطع رحلی، ۲۱ سطری.

۳۱. مفاتیح الشرائع

از: ملا محمد محسن فیض کاشانی (م: ۱۰۹۱ق).

این نسخه جزء اول کتاب را دربر دارد.

نسخ، علی اصغر بن زین العابدین حسینی، ۱۲۱۱ق. عناوین برخی به شنگرف و اکثر نانوشته، ۲۱ سطری.

۳۲. عین الحیاة

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۱۲۵۲ق. عناوین به شنگرف، قطع رحلی، جلد رنگ روغنی ترنج دار، ۲۵ سطری.

۳۳. منهج الصادقین

از: ملا فتح الله شریف کاشانی (م: ۹۸۸ق).

این نسخه جلد اول تفسیر است.

نستعلیق، محمد کاظم بن ابو الفضل، ۱۱۰۱ق. متن آیات به نسخ زیبا و با خط شنگرف بر فراز آن مشخص شده است، قطع نیمه رحلی، ۲۶ سطری.

۳۴. منهاج الهدایة

از: حاج محمد ابراهیم بن محمد حسن کلباسی (م: ۱۲۶۱ق).

این نسخه جلد اول کتاب است.

نسخ، علی اکبر، ۱۲۵۸ق. عناوین نانوشتته، نیمه اول کتاب تصحیح شده است. جلد

تیماج مشکی ضربی ترنج دار، ۲۱ سطری.

۳۵. انوار سهیلی

از: حسین بن علی واعظ کاشفی بیهقی (م: ۹۱۰ق).

آغاز افتاده: قرآنی و نصایح فرقانی که جامع اصوار صوری و معنوی ...

نستعلیق، محمد رضا، مقیم... لنجان، ۱۲۲۰ق. عناوین به سنگرف، ۲۵ سطری.

۳۶. مجموعه:

۱. معارج الاصول

از: محقق حلّی أبو القاسم نجم الدین جعفر بن حسن (م: ۶۷۶ق).

آغاز افتاده: [الباب الأول فی المقدمات وهی ثلاثة: المقدمة الأولى لما كان البحث فی

هذا] الكتاب إنما هو بحث فی أصول الفقه، لم يكن بدّ من معرفة فائدة هاتين

اللفظتين.

این نسخه از ص ۴۵ تا ۹۸ و ص ۱۶۱ تا ۱۸۳ و ص ۲۱۸ تا ۲۲۴ چاپی رادربردارد.

۲. حاشیة معالم الدین

از: خلیفه سلطان علاء الدین حسین بن رفیع الدین محمد حسینی (م: ۱۰۶۴ق).

آغاز: أما بعد فيقول العبد الغريق في بحار العصيان المشرف بالانتساب إلى ثاني

سیدی شباب أهل الجنة...

انجام: فاحتمال التقية في أحدهما دون الآخر يوجب الترجيح مما ذكره ساقطاً. تمت.

نسخ، عبد الکریم بن حاجی میرزا محمد رحیم طبیب حسینی فروشانی ماربینی

اصفهان، ۱۲۵۶، (کتاب دوم) زمانی که از معالم الأصول درس می خوانده و کتاب

مطوّل و منهاج حاجی محمد ابراهیم کلباسی و اواخر سیوطی رامی خوانده و کتاب هم

نداشته است. در حواشی کتاب اول تعلیقات فراوانی به نقل از فیض آمده که مراد

میر فیض الله تفرشی است.^۱ ۱۹ سطری.

۳۷. مجموعه:

۱. نفحات اللاهوت فی لعن الجبت والطاغوت^۲

از: محقق کرکی شیخ علی بن حسین کرکی (م: ۹۴۰ ق).

آغاز: اللهم فاطر السموات والأرض عالم الغیب والشهادة أنت تحکم بین عبادک.

انجام افتاده: وهل یثبت جواز نسخ الشرع وتغییره بعد النبی (ص) بقول عمر...

۲. هدایة الطالبین

از: سید عبد العظیم بن علی رضا حسینی لنجانی (قرن ۱۳).

رساله ای است در فضل علم و کیفیت تحصیل آن، که برای میر محمد باقر حسینی که

در صغر سن مشغول به تحصیل گردیده نگاشته است.

مؤلف از استاد مقدمات خود ملا محمد بروجردی، و نیز از استاد خود در عتبات

علامه سید مهدی بحر العلوم یاد کرده و می نویسد: >إتی لقیته کل مشهور فی

اصفهان، وکل مشهور فی کرمانشاهان، وکل مشهور فی خراسان، وکل مشهور فی

کربلاء، وکل مشهور فی النجف من المجتهدین، فضلاً عن غیرهم، ولقیته الفاضل

القمی [صاحب القوانین] سلمه الله تعالی <.

او درباره استادش بحر العلوم می نویسد:

>الأستاذ الأعلّم الأفضل السید مهدی النجفی... رجل صالح وقور ذو سکینه، جامع

لصفات العلماء، لم أرالی الآن مثله فیما بین الذین رأیتهم <.

و درباره استادش ملا محمد بروجردی می نویسد:

>هو رجل لم أرالی الآن مثله فیما یجب أن یكون مع الفاضل المدرّس؛ لأنی لم أحضر

یوماً مجلس أحد من العلماء والمجتهدین إلا وقد صرت مطلعاً علی اشتباهه أو غلط

لفظی أو معنوی بل کلیمهما، إلا هذا الرجل والسید المرحوم المذكور، وإن کان بینهما فرق

۱. >شرح معارج الأصول للسید الاجل میر فیض الله بن عبد القاهر الحسینی التفریشی المتوفی سنة ۱۱۲۵، نسخة

منه كانت عند الفاضل أبی المجد أقرضا الاصفهانی كما كتبه إلینا، ونسخة عند الشیخ هادی كاشف الغطاء ضمن

مجموعة كلها بخط الشیخ شرف الدین علی بن جمال الدین المازندرانی النجفی كتبها من سنة ۱۰۵۵ إلى ۱۰۶۰،

وفیها كثير من المسائل والرسائل والفوائد <. الذریعة، ج ۱۴ ص ۷۰.

۲. الذریعة، ج ۲۴، ص ۲۵۰.

عظیم من وجوه.^۱

آغاز: الحمد لله الذى جعل النجاة فى العلم والعقل، واهلاك فى الجحود والحمق والسفه والجهل، والصلاة على خير من بعث للأمر بالإحسان والعدل، محمد وآله وأصحابه أرباب الجود والكرامة والفضل. فيقول الفقير إلى الله الكريم الرحيم ابن على رضا الحسينى عبد العظيم هذه كلمات فى بيان العلم ووجوب طلبه وفضله وفضل صاحبه وآداب تجب أن تكون فى طالبه وكيفية تحصيله والدلالة إلى سبيله أنهضنى إلى كتابتها واستخراجها من مشكاة النبوة إسعاف حاجة الأخ الأعز محمد باقر الحسينى طول الله عمره...

انجام: يا أخى فلا تغتم لأمر الرزق فإن الله قد ضمن وإتى وأنا الفقير المحتاج إلى الله أيضاً ضامن لك من الله فإن ضاق يوماً عليك الأحوال فأنت فى عيالى وعلى ذمتى إنفاقك ما دمت حياً فأوصيك بتقوى الله والسعى فى التعلّم والتعاضد فى هذه الرسالة والترحم على فى حياتى وبعد مماتى هذه وصيتى إليك والله حفيظ عليك.

نستعليق تحريرى، محمد حسين بن محمد اسماعيل نصرآبادى، ۱۲۶۰ق. (پايان كتاب دوم). عناوين نانوشتته، ۲۱ سطرى.

۳۸. مهمات الاصول

از: عبد العظيم شيخ العلماء اردبيلى (قرن ۱۴).

شرحى است بر منظومه اصوليه سيد بحر العلوم كه آن را در سال ۱۳۲۷ق در ۲۴ روز تأليف كرده است.

آغاز: الحمد لله الهادى إلى الأصول، البارىء لمبادئ المعقول، رافع الزهول بمبلغه الرسول، دافع الزهول بيرادى الكمول، صلوات الله عليه وآله... وبعد، فيقول عبد العظيم بن محمد شفيع بن عطاء الله بن عبد العظيم شيخ العلماء الأردبيلى: إتى قد تطاولنى الأيام باستدامة اللثام واكتشالة المرام، وقد رأيت المنظومة البهية للسيد المعتمد المحقق الطبائى أعلى بفوايدها الجزيلة، وأملى بقواعدها الجميلة، يستصغرها الضعفاء باختصار أبوابها، مع صعوبة مطالبها، وعظمة معالمها، وكنت فيما سلف عنى من الزمان مضيقاً فى كثرة اشتياقى بشرحها بموانع الأوان، فلم يسعنى المجال بكل حال، والآن قد منّ الله تعالى وأعان بتوسيع وقتى لشرحها، وتوقيع مجالى

۱. وی در رساله فی المعانی والبیان خود نیز از اساتیدش ملا محمد بروجردی و ملا محمد علی نوری نام برده است.

لیانها وكشفها؛ فشرحتها شرحاً جامعاً لمهمات الأصول للمبتدئين.

انجام: فما بشرحه عنيت قد نظم فيه مهمات منتظم، فاختمت القول بحمد الله، مصلياً على رسول الله وآله السادات في الدارين، لا فرق الله بينهم وبينى، وأحمده للإتمام... نستعليق، كاتب نامعلوم، قرن ۱۴، قطع رقعى، ۱۴ سطرى.

۳۹. مجموعہ:

۱. تذكرة القراء

از زين العابدين بن محمد على بن مرتضى بن عبد المطلب بن محمد رحيم بن محمد جعفر بن مولانا محمد باقر شريف سبزواری (م: ۱۳۱۸ق).

آغاز: تقدّس من تمجد بالعظمة والجلال وتنزه من تفرّد بالقدرة والكمال عن مشابهة الأشباه والأمثال... چنین گوید ذره بی مقدار، تراب اقدام شیعیان ائمه اطهار، عليهم صلوات الله الملك الجبار، زين العابدين بن محمد على السبزواری الأصل الاصفهانی المسکن که: چون قرآن به افصح لغات نازل شده که آن لغت عرب است، هرگاه خواننده قرآن رعایت صحّت قرائت کرده باشد مأجور و مثاب خواهد بود... لله الحمد از الطاف ایزدی و عنایات لم یزلی به شرف خاکبوسی آستانه مقدّسه عرش درجه عالی حضرت رفیع منزلت قدسی طینت ملکی خصلت... مولانا آقا سید اسماعیل الطباطبائی الزواره - حفظه الله عن حوادث الزمان - اتفاق افتاده که خدمت ایشان این حقیر فقیر کثیر التقصیر تجوید دیدم، و شروع در نوشتن این رساله نمودم، و به نظر کیمیا اثر ایشان رسانیدم... و آن را مرتّب گردانیدم به مقدمه و چهارده باب و خاتمه، و مسمی نمودم آن را به تذكرة القراء.

انجام: تمت الرسالة الموسومة بتذكرة القراء بيد مؤلفه زين العابدين بن محمد على غفر له في ۲۲ شهر ربيع الأول سنة ۱۲۶۷.

۲. التشجيرات

از: همان مؤلف.

آغاز: الحمد لله المتوحد بالعظمة والجلال المتفرد بالقدرة والكمال... فإني بعد ما آلفت رسالتين في القراءة المسمايتين بتذكرة القراء وفرائد التجويدية في بيان قراءة القرآنية أردت أن أولّف فيها رسالة أخرى على مذهب العاصم أيضاً بطريق خاص، وهو أن

نَجَلْ كُلَّ بابٍ مِنْ أَبْوَابِهَا تَشْجِيرًا، وَسَمِّيْنَاهَا بِالتَّشْجِيرَاتِ، وَرَتَّبْنَاهَا عَلَى اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَبْوَابٍ وَخَاتَمَةً.

انجام: تمت بید مؤلفها زین العابدین بن محمد علی... سنة ۱۲۶۷.
نسخ زیبا، در حاشیه تصحیح شده است. عناوین به شنگرف، جلد تیماج زرد
ضربی ترنج دار، ۱۷ سطری.

۴۰. مجموعه:

۱. [اسرار نماز] ظ.

از زین العابدین بن محمد علی سبزواری اصفهانی (م: ۱۳۱۸ ق).
آغاز افتاده: که قلب باشد، و چون تصفیه باطن نمودی و خشوع قلب را تحصیل
نمودی تصفیه ظاهر حاصل خواهد شد. و چون نماز زینت یافت به زینت خشوع در
ظاهر و باطن، باعث قبولی او خواهد شد به درگاه خداوندی. و آنها سی امر است.
انجام: و ثمرات و حکم و مصالح تعقیب لا تحصى است، ذکر آنها از این رساله خارج از
وضع کتاب است، وبالله التوفیق فإِنَّه خیر رفیق، و تمت الرسالة فی یوم الرابع عشر من
شهر جمادی الثانية من شهر ۱۲۹۹ والحمد لله أولاً و آخراً...

۲. کنوز العبادات والطاعات ورموز الواجبات والمحرمات

از همان مؤلف.

آغاز: الحمد لله الذى أخرجنا من ديجور الكفر الى أوان الإسلام، وخرم أحلامنا بتباع
خراطم الأنام، وجلم جسماننا من حطام جثمان الظلام، وأبرمت جوارحنا شرائع
الأحكام، وأرغم أنوفنا ببحير رعام، وزين طاعتنا بالصلاة على ترجمان كلام فيه بيان كل
حلال وحرام... أما بعد، چنین گوید خادم طریقه بیضا و شریعت غرّازین العابدین
معروف به امام مسجد صفا... که چون مرحوم جنّت مکان والد ماجد در بدو تکلیف
بعضی از مسائل متعلقه به عبادات را به طریق رمز تعلیم این بنده عاصی نموده
بودند و این اسهل بود به ضبط؛ لهذا در این اوان جمله از مسائل متعلقه به واجبات و
محرمات را به این نظم در آوردم... و این مختصر مشتمل است بر کنوز خمسّه، و هر
کنزی مشتمل است بر رموزی، و هر رمزی مشتمل است به اشاره ای.

انجام: جمله ایامی که در این نسخه شریفه اهتمام شده و مطالب بعیده را به الفاظ

مختصره موجزه به رشته رموز کشیده شده بیست و پنج روز بود... و كان الفراغ فی يوم السادس من شهر جمادى الأولى سنة ۱۳۰۶... و چون این تاریخ را به رمز درآوری به حساب جمل این مضمون شریف می شود: صراط محمد وعلی واهمال لبّ لَجّ مستقیم. رزقنا الله دار النعیم بعونه العمیم.

۳. بیضة الاسلام

از: همان مؤلف.

آغاز: الحمد لمن جعل مخلوقه رموز الوجدانية، وظهر كنز وجوده بآثار ربوبيته... این مختصری است از رساله شریفه موسومه به كنوز العبادات والطاعات ورموز الواجبات والمحرمات که در مسائل دینیّه ققهیه نوشته ام، و اقتصار می نمایم در این مختصر به مسائل مختصّه به صلوات به طور اجمال، تا سهل شود برای اهل کمال ضبط مسائل محبوبه نزد خداوند متعال، و مرتّب ساختم این مختصر را بر پنج باب و خاتمه، و مسمّی نمودم این را به بیضة الإسلام فی المسائل المتعلقة بقرة عين سيد الأنام.

انجام: قد فرغت من تألیف النسخة الشريفة... سنة سبع وثلاثمائة بعد الألف... و چون این تاریخ را به رمز درآوری به حساب جمل این مضمون شریف خواهد شد: صراط محمد وعلی واهما جلّ لَجّ مستقیم. رزقنا الله جوارهم فی دار النعیم.

نسخ، مؤلف، عناوین به سنگرف، ۱۶ سطری.

۴۱. الألفية

از: شهید اول محمد بن جمال الدین مکی عاملی جزینی (م: ۷۸۶ ق).

نسخ، کاتب نامعلوم، با حواشی فراوان به نقل از «ع ل». با چند یادداشت به خطّ شکسته نستعلیق از محمد کاظم شهیر به میرزا جان ولد عالی جناب مقدس القاب میرزا علی نقی به سال ۱۱۸۴ و ۱۱۸۵ ق در ذکر برخی ختموم واذکار. و یک یادداشت به خط میرزا محمد مهدی نائب الصدر. عناوین به سنگرف، ۷ سطری.

۴۲. البهجة المرضية فی شرح الالفية

از: جلال الدین عبد الرحمان سیوطی (م: ۹۱۱ ق).

نسخ، سید محمد حسین بن ابراهیم حسینی، ۱۲۶۳ ق. دارای حواشی فراوان به نستعلیق، و حاشیه ای به نقل از استادنا سید محمد باقر، و حاشیه از شیخ رفیع رحمہ الله. عناوین به

شنگرف، ۱۴ سطری.

۴۳. الفوائد الفناریة

از شمس الدین محمد بن حمزه فناری (م: ۸۳۴ق).

فی شرح الایساغوجی لأثیر الدین الأبهری.

آغاز: حمداً لك على ما لخصت لي منح عوارف الأفاضل... أما بعد، فلما لم ينفعني التعلل بلعلّ وعسى عن اقتراح أخ لي في كل صباح ومساء أن أكتب فوائد لايقة بمطالعة الإخوان لفرائد الرسالة الأثيرية في الميزان، شرعت فيه غدوة يوم من أقصر الأيام، وختمت مع أذان مغربه بعون الملك العلام؛ إنه ولي كل توفيق وإنعام.

نسخ نازیبا، حسن بن علی بن حسن بن علی بن احمد بن سلیمان، ۱۲۲۰ق. درقریه کفلوسه عند عمّه وسیده ومولاه ملا عبد الله. با حواشی فراوان دربین سطور و کنار صفحات. عناوین به شنگرف، ۷ سطری.

۴۴. مصابيح الانوار في حل مشكلات الاخبار

از سید عبد الله بن محمد رضا شبر (م: ۱۲۴۲ق).

<شرح فيه مائتين وثلاث وستين (۲۶۳) حديثاً بالحل الشافي والتحقيق الكافي>.

این نسخه از آغاز تا حدیث ۳۳ را دربردارد.

آغاز افتاده: ویترتکب الفواحش ویتهاون بالصلاة والصيام والزكاة ويقطع الرحم.

انجام: وغير ذلك مما استقصيناه في مقدمة شرح المفاتيح ومنية المحصلين وبغية الطالبين إلا إذا كان بالكلية فالأوجه عدم توجه التكليف إليه...

نسخ، کاتب نامعلوم، ق ۱۴. در حاشیه تصحیح شده است، عناوین نانوشته، ۲۱ سطری.

۴۵. عمل السنة

از؟

کتابی است ارزشمند در ادعیه و اعمال سال که به علت نقص برگ دوم نام آن معلوم نشد. در آن از مزار شیخ محمد بن بابویه القمی و منهاج الصلاح شیخ جمال الدین رحمه الله نقل شده است.

آغاز: حمد و سپاس افزون از مراتب قیاس، سزاوار منعمی است که زبان ارباب نطق و بیان

در جمیع اوقات و ازمان، ناطق به ایراد اوراد شکر نعمت بی منتهای اوست. و درود خجسته ورود، و دعوات غیر معدود، نثار پیغمبریست که ناطقه اصحاب علم و عرفان، در تمام ساعات و اوان، متذکر اذکار عطوفت بلا انتهای اوست... اما بعد، این (افتاده) مشتمل بر خلاصه ادعیه (افتاده)... که از کتب شریفه علمای دین و افادات فقها و مجتهدین انتخاب رفته... خلاصه عباداتست به خلاصه (افتاده) مسمی شد. امید که توفیق مواظبت بر طاعات مستوره درین نسخه شریفه رفیق حال باشد، بِنَّ الله وحسن توفیقه. و ترتیب داده شد این کتاب مستطاب براعتصام و سه معبد و اختتام.

اما اعتصام، در مقدمات. بدان که بنا بر مقتضای حقیقت مؤدای کلام هدایت انجام ائمة الأعمال بالنیات استعداد صحت و قبول اعمال عباد، منوط به صدق نیت، و مربوط به صفای طوبیتست، و اصل اصیل در آن، اقتران به قصد قربت، و طلب رضای حضرت عزت تعالی شأنه.

معبد اول: در اعمال یومیه و لیلیه.

سنت است که چون شب از نصف تجاوز کند تا قریب طلوع صبح صادق به عبادت اشتغال نماید. و افتتاح عبادت شب برین وجه است...
معبد دوم: در اعمال هفته.

چون روز جمعه بهترین ایام است و حضرت عزت جل و علا عبادت این روز را موجب ثوبات بسیار و حسنات بی شمار گردانیده، و به وسیله طاعات درین روز با برکات، بسیاری از عصات و اصحاب سیئات خلاصی می یابند، افتتاح به جمعه می شود.

معبد سوم: در اعمال شهور و اختیارات... خواص ایام هر ماه.

اختتام: در فواید متفرقه؛ صلاة استسقا. چون خشکسالی و قلت باران رود هد سزاوار است که پناه به حضرت حق سبحانه و تعالی برند، و از روی فزع و اخلاص و شکستگی از آن حضرت طلب باران نمایند... جدول احراز حضرات معصومین... زیارت حضرت رسول (ص) و ائمة اطهار علیهم السلام... جدول آداب سفر... دعای وسائل...

نسخ زیبای جلی، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، عنوانین به شنگرف، ۱۰ سطری

۴۶. تحفة الزائر

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

نسخ زیبا، صادق بن حاج محمد قاسم، ۱۱۳۳ق. با مهر > خادم حسین علی العبد
بناعلی <. عناوین به شنگرف، ۱۹ سطر.

۴۷. حیاة القلوب

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

این نسخه جلد دوم کتاب است در احوال حضرت خاتم النبیین (ص).
نستعلیق تحریری، عبد الوهّاب بن حاجی میرزا علی نقی، ۱۲۶۳ق، قطع رحلی، ۲۸
سطر.

۴۸. زاد المعاد

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲. نسخه به وسیله عبد الباقي حسینی در زمان حیات
مؤلف، شرحاً و متنّاً و ترجمه و حاشیه با نسخه مؤلف مقابله شده است. با یادداشت تملک به خط
شکسته نستعلیق ابو طالب بن سید محمد حسنی حسینی. مجدول به طلا و شنگرف و لاجورد.
قطع رحلی، ۲۰ سطر.

۴۹. حلیة المتّقین

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

نستعلیق تحریری، اقل الطلبة محمد باقر بن کرمعلی، قرن ۱۳، با تاریخ تولدی در ۱۲۹۰ق.
عناوین به شنگرف، ۲۰ سطر.

۵۰. شمائل النبی ﷺ

از: محمد بن عیسی ترمذی (م: ۲۷۹ق).

آغاز: الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفى. قال الشيخ الحافظ أبو عیسی محمد بن
عیسی بن سورة الترمذی رحمه الله تعالی باب ما جاء فی خلق رسول الله...
انجام: فانظروا عمّن تأخذون دینکم.

نسخ کهن، قوام الدین شبلی، قرن ۱۰ یا ۱۱. با تملک شیخ خوب الله بنارسی در ۱۱۱۲ق. و
تملیک او در ۱۱۳۴ به نور چشم کامکار محمد فاخر، و تملیک محمد فاخر فرزند شیخ محمد یحیی
معروف به شیخ خوب الله اله آبادی که کتاب را که از پدرش دریافت کرده و آن را در ۱۵ محرم

۱۱۵۵ق در بندر سورت به یار عزیز صاحب هوش و تمیز دلربای صاحبی مشفق میر حفظ الله به یادگار نهاده است. با حواشی فراوان در بین سطور و کساره صفحات. عناوین به شنگرف، ۱۳ سطری، جلد تیماج ضربی ترنج دار.

۵۱. نضد القواعد الفقهية

از: مقداد بن عبد الله سیوری حلی (م: ۸۲۶ق).

آغاز افتاده: فاشترط کل منهما بصاحبه اشتراط معية، فیصیر ما مضی. (ص ۳۷۳ چاپی).

انجام: ولا یحلف قاسم القاضی لأنه حاکم... (ص ۵۴۱ چاپی).

نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۰۶۷ق. در مدرسه فاطمیه اصفهان، (گویا تاریخ مربوط به نسخه ای است که از روی آن تصحیح شده است) در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. نسخه را محمد مقیم بن محمد حسین با نسخه صحیحه مقابله کرده است. با مهر <رب اجعلنی مقیم الصلاة>. عناوین به شنگرف، ۱۷ سطری.

۵۲. لوامع صاحبقرانی

از: ملا محمد تقی بن علی مجلسی (م: ۱۰۷۰ق).

جلد اول کتاب است.

انجام: مستور ساز تا حق سبحانه و تعالی تو را مستور سازد از آتش جهنم.

نستعلیق و نسخ زیبا، ۱۱۲۴ق. قسمت اخیر نونویس است. در حاشیه تصحیح شده است. با مهر تملک میرسید محمد طباطبائی ابن میر علی اکبر حسنی حسینی و مهر تملک زین العابدین طباطبائی و مهر تملک <یا باقی ۱۱۳۰>. عناوین به شنگرف، قطع رحلی، ۲۵ سطری.

۵۳. حیاة القلوب

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

نسخ زیبا، محمد علی حسینی، ۱۱۲۳ق. عناوین به شنگرف، ۲۳ سطری، قطع نیمه رحلی، جلد تیماج قهوه ای.

۵۴. مخزن البکاء فی مصیبة سید الشهداء (ع)

از: ملا محمد صالح بن ملا محمد برغانی قزوینی (م: ۱۲۷۱ق).

کتابی است مشتمل بر اخبار مورثه بکاء در تعزیه سید الشهداء (ع) که پس از معدن البکاء عربی و منبع البکاء فارسی، در مقدمه (در ذکر هشت خطبه) و ۱۴ فصل و ۱۴ مجلس و خاتمه تدوین شده است. > وهو فارسی مطبوع فی ایران ۱۲۸۵ ق بقطع کبیر و بعدها.<
آغاز: الحمد لله... اما بعد، چنین گوید بنده خاطی و مذنب محتاج به مغفرت پروردگار غنی محمد صالح برغانی که چون بعد از فرائض...

انجام: پس فرمود دست های او را بریدند تا به جهنم واصل گردید.
نستعلیق و نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، عناوین به شنگرف، ۵۵۷ صفحه، جلد تیماج قهوه ای ضربی ترنج دار، ۲۱ سطری.

۵۵. فضائل الصلوات^۱

از: سید احمد بن محمد حسینی اردکانی یزدی (قرن ۱۳).
> ألفها باسم شاهزاده محمد ولی میرزا القاجار، الذی کان حاکماً فی یزد. مرتباً علی ثمانية فصول.<

آغاز: نحمدک اللهم علی ما أخذت عهدک علینا بالایمان بک.
نسخ، سید عبد الصمد بن سید ابو الحسن شهشانی، ۱۳۰۱ ق. حسب الفرمایش استاد فخرالذاکرین حاجی ملا محمد علی روضه خوان خوانساری، عناوین به شنگرف، ۱۶ سطری.
در برگ آغاز اشعاری در فضیلت صلوات آمده است:

روز جزا به روضه رضوان مخلص است	هر کس که دوستیش به اولاد احمد است
جایش جحیم گشت و عذابش مخلص است	وانکس که دشمن است به اولاد مصطفی
توفیق شد رفیقش و دائم مؤید است	خوش حال آن محب مطیعی که روز و شب
پیوسته با درود و تحیت مقید است	هر ذکر و هر ثنا و دعایی که می کند
خوش آن که زبان او بدان در کار است	ذکر صلوات فیض آن بسیار است
هر کس که محب احمد مختار است	پیوسته به هر حال فرستد صلوات

۵۶. النافع فی مختصر الشرائع

از: محقق حلی أبو القاسم نجم الدین جعفر بن حسن (م: ۶۷۶ ق).
نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۱ (احتمالاً). عناوین به شنگرف، با حواشی فراوان به نقل

از تنقیح و عمل وغیره. در حاشیه تصحیح شده است. با یادداشت تملک زین العابدین بن محمد هادی موسوی. ۱۱ سطری.

۵۷. البهجة المرضية في شرح الالفية

از: جلال الدین عبد الرحمان سیوطی (م: ۹۱۱ق).

نسخ زیبا، سید محمد طباطبائی زواره ای، ۱۲۰۸ق (یا ۱۲۸۰). با حواشی به نستعلیق، از جمله حاشیه ای منقول از کلام أستاذنا سید محمد باقر، عناوین به شنگرف، ۱۷ سطری.

۵۸. مجموعه:

۱. الالفية

از: شهید اول محمد بن جمال الدین مکی عاملی جزینی (م: ۷۸۶ق).

۲. الجعفرية

از: محقق کرکی شیخ علی بن حسین کرکی (م: ۹۴۰ق).

آغاز: الحمد لله الولی الحمید، المبدئ المعید، الفعّال لما یرید.

انجام: إلا الوتر فإنها ركعة، وصلاة الأعرابی فإنها أربع ركعات...

۳. الباب الحادی عشر

از: علامه حلّی

۴. ثلاثون مسألة

از: شیخ الطائفة أبو جعفر محمد بن حسن طوسی (م: ۴۶۰ق).

آغاز: مسألة معرفة الله تعالى واجبة على كل مكلف بدليل أنه منعم فيجب شكره.

انجام: لأنه معصوم وكل ما جاء به المعصوم حق.

۵. اصول الدين = مقدمة الكلام

از: همان مؤلف.

آغاز: إذا سألك سائل وقال: ما الإيمان؟ قل: هو التصديق بالله وبالرسول...

انجام: كما ثبت من عدله وحكمته وإعادة الأجسام^۱.

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲ یا ۱۳. با حواشی توضیحی در بین سطور و کناره برخی

صفحات. و یادداشت تملکی از محمد باقر بن میرزا هدایة الله در ۱۳۲۰ق. با مهر

> محمد نصیر رسول خدا<. عناوین به شنگرف. در پایان مرثیه محتشم و چند شعر آمده است. سطور مختلف.

۵۹. عین الحیاة

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، صفحه اول و آخر به خط عبد الجواد بن عبد الرحیم باغبابادارانی در ۱۳۱۳ق. عناوین به شنگرف، قطع رحلی، ۲۵ سطری، جلد روغنی ترنج دار.

۶۰. من لا یحضره الفقیه

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ق).

این نسخه جزء اول و دوم کتاب است.

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، با حواشی فراوان به نستعلیق نقل از مراد و سلطان و دیگران، در حاشیه تصحیح شده است. با یادداشتی از فخرالدین محمد موسوی بر برگ اول در تحقیق معنی کز. عناوین به شنگرف و در نیمه دوم نانوشته، قطع رحلی، ۲۴ سطری.

۶۱. شرح الشافیة

از: نظام الدین حسن بن محمد بن حسین قمی نیشابوری (قرن ۹).

آغاز: أحمدک اللهم علی أن وقتتی لصف ربیعان الشباب فی اقتناء العلوم والآداب.

نسخ، صادق بن محمد صالح سمنانی، ۱۰۱۶ق (یا ۱۱۶۰) با مهر <گل بوستان محمد حسن>. عناوین به شنگرف، قطع رقعی، جلد تیماج مشکی ضربی ترنج دار، ۱۶ سطری.

۶۲. الحاشیة علی المطالع

از؟

آغاز: القسم الثانی فی اکتساب التصدیقات وفیه أبواب. الأول فی أقسام القضايا وأجزائها وأحكامها وفیه فصول. الأول فی أقسام القضية.

انجام: فهو جدير بأن يهجر الحكمة لأنه لا يكون مستعداً لدرك حقائق الأشياء وكلّ میسر لما خلق له. ولتنتفع بهذا القدر من الكلام حامدين لله تعالى على الإتمام متوجهين إلى حضرة النبوة أفضل الصلاة والسلام.

نستعلیق، محمد فاضل جیلانی، قرن ۱۲، مجدول به طلا و لاجورد، متن مطالع در کنار

صفحات درج شده است. با حاشیه ای از سعید عفی عنه. این نسخه را ناقور^۱ در سال ۱۳۳۰ش به دوست فاضل خود آقا وهاب خان کلانتری هدیه کرده است. قطع جیبی، جلد تیماج ضربی ترنج دار سرتبیل دار. ۲۰ سطری.

۶۳. هدایة المسترشدين فی شرح أصول معالم الدين

از: شیخ محمد تقی بن محمد رحیم رازی نجفی (م: ۱۲۴۸ق).

انجام: ولتقطع الكلام فی المجلد الأول من هذا التعليق الموسوم بهداية... البر الرحيم.

نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۲۶۱ق. در حاشیه تصحیح شده است. با حاشیه: >هكذا سمعت من الأستاذ أدام الله بقاءه<. ۲۵ سطری.

۶۴. إرشاد الاذهان

از: علامه حلّی حسن بن یوسف بن علی بن المطهر (م: ۷۲۶ق).

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳. در حاشیه تصحیح شده است. با حواشی فراوان به نستعلیق، عناوین به شنگرف، ۱۵ سطری، جلد تیماج قهوه ای.

۶۵. قوانین الاصول

از: میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن گیلانی قمی (م: ۱۲۳۱ق).

آغاز: المقصد الرابع فی الأدلة العقلية والمراد بالدليل العقلي هو حکم عقلي.

انجام: وموازنة بعضها مع بعض والتزام الراجح وترك المرجوح. رجح الله حسنات المصنّف والكاتب وسائر المسلمين فی ميزان المحاسبة على السيئات...

نسخ، کاتب نامعلوم، در حاشیه تصحیح شده است. عناوین به شنگرف، قطع رقعی، ۱۹ سطری.

۶۶. قوانین الاصول

از: میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن گیلانی قمی (م: ۱۲۳۱ق).

نستعلیق تحریری نازیبا، کاتب نامعلوم، اواخر کتاب به نسخ زیبای محمد باقر بن میرزا محمد علی حسینی شاه شاهانی در ۱۲۸۵ق لولده الحرّیّ المسّمی باسم والده أعلى الله مقامه. در حاشیه تصحیح شده است. قطع رحلی، ۳۰ سطری.

۱. گویا وی میرزا مسیح تویسرکانی اصفهانی معروف به ناقور است.

۶۷. حاشیه حاشیه قدیم للدوانی علی شرح التجرید للقوشچی^۱

از: شاه قوام الدین حمزه [شیرازی]

آغاز: قال المصنّف: أمّا بعد حمد واجب الوجود اه. اعلم أنّ كلمة أمّا بعد كلمة الفصل الخطاب لأنه فاصلة بين الجملة الإنشائي وديباجة الكتاب.

انجام: كلام المحشّي المحقّق فالتفت إليه، وقوله فتأمل إشارة إلى أنّ المعنى الإضافي.

نستعلیق تحریری، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲. نام کتاب و مؤلف بر روی صفحه آغاز درج شده

است. قطع جیبی، ۲۳ سطری.

۶۸. تحفة القراء

از: ملا مصطفی قاری تبریزی مشهدی (قرن ۱۱).

> کتبه بین الحرمین فی أوبته عن مكة المعظمة إلى المدينة المنورة سنة ۱۰۶۷ و صدره باسم

شاه عباس الثاني ... مرتّب علی مقدمة واثني عشر باباً وخاتمة، وذكر فی آخره سند روايته عن

عاصم، وألف بعد رجوعه عن الحج إلى اصفهان سنة ۱۰۶۸ کتاب وقوف القرآن ... وله مختصره

الموسوم بتحفة الأبرار... وبعده ألف فی النجف ارشاد القاری سنة ۱۰۷۸.^۲

آغاز افتاده: العدل والإحسان بين الأمم خلاصة الماء والطین خليفة الله فی الأرضین.

انجام: باب دوازدهم در اختلافات قراء سبعة در فاتحه و اخلاص ... از مخرج ظا اخراج نشود

وصفیر به جانیاورد.

نستعلیق تحریری، کاتب نامعلوم، عناوین به شنگرف، قطع جیبی، ۱۱ سطری.

۶۹. حق الیقین

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

آغاز افتاده: ... باب سیم در بیان صفاتی است که متعلق است به افعال حق تعالی.

انجام: خاتمه در بیان خاتمه احوال عالمست ...

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، عناوین به شنگرف، جلد تیماج، ۲۱ سطری.

۷۰. من لا یحضره الفقیه

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ق).

۱. کتابشناسی تجرید الاعتقاد ص ۷۰ باختلاف در آغاز و انجام.

۲. الذریعة، ج ۳، ص ۴۶۱.

جزء اول و دوم کتاب است. و جلد دوم از باب کراهیه مجالسة القضاة فی مجالسهم. انجام: وثقلی فأذهب عنهم الرجس وطهرهم تطهیراً. نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۰۷۴ق. (پایان جزء دوم) جلد دوم به خطی متفاوت. در حاشیه تصحیح شده است. با مهر تملک «عبدہ محمد امین»، جلد تیماج قهوه ای ضربی ترنج دار، ۱۹ سطری.

۷۱. من لا یحضره الفقیه

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ق). این نسخه از ابواب القضاة والأحكام تا آخر کتاب را به ضمیمه مشیخه در بردارد. نسخ، محمد رضا، قرن ۱۱. با حواشی فراوان به نستعلیق نقل از مراد و سلطان و محمد تقی و محمد باقر و دیگران. در حاشیه تصحیح شده و چند علامت بلاغ دارد. با دو تاریخ ولادت ۱۱۲۴ق و ۱۱۲۹ق در آغاز کتاب، و این مصرع در کنار تاریخ:

بس که ترسیده است چشم غنچه از غارتگران پای بلبل را خیال دست گلچین می کند

این دو بیت نیز در پایان کتابت شده است:

گل را چو دید شسته، شد از عندلیب تاب تعمیر حسن، خانه عاشق کند خراب
گفتم ز روی، پرده بر افکن که بهتر است افروخت شعله وار از این حرف بی حساب

قطع نیمه رحلی، ۱۹ سطری.

۷۲. مجموعه:

۱. شرح الامتوزج^۱

از: محمد بن عبد الغنی اردبیلی (م: ۶۴۷ق).

۲. کبری فی المنطق

از: میرسید شریف علی بن محمد جرجانی (م: ۸۱۶ق).

۳. الفوائد الصمدية

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (م: ۱۰۳۰ق).

نسخ، ملافتحعلی ولد عرب خان، ۱۲۳۴ق. (کتاب اول) همان کاتب ۱۲۳۵ق

(کتاب دوم) رساله سوم به خط دیگر در تاریخ ۱۲۳۵ ق. ۱۶ سطری.

۷۳. مجموعه:

۱. الشواهد الربوبية في المناهج السلوكية

از: صدر المتألهين محمد شیرازی (م: ۱۰۵۰ ق.).

انجام: إلا مجازاً فإنه مشتق من الألوكة، وهي الرسالة.

۲. المظاهر الالهية

از: همان مؤلف.

آغاز: سبحانك اللهم يا مفيض الجود والوجود.

انجام: ما وصلنا إليه بفيضه من أسرار المبدأ والمعاد، وهو لكل قوم هاد.

شکسته نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۱۲۱۸ ق (پایان رساله اول)، در حاشیه تصحیح

شده و فهرست مطالب هر کتاب در آغاز آن آمده است. عناوین به شنگرف، ۲۳

سطری.

۷۴. دیوان فرخی سیستانی

از: حکیم ابوالحسن علی سنجری (م: ۴۲۹ ق.).

آغاز:

برآمد نیلگون ابری ز روی نیلگون دریا چورای عاشقان گردان چو طبع بیدلان شیدا

انجام:

آن مشک مسلسل است یا سنبل تر زلف و خط آن سرو قد سیمین بر

زان زلف گرفته عنبر و مشکین خط وز خط بیفزود درو زینت و فر

شکسته نستعلیق، ۱۲۳۰ ق در دارالخلافة طهران، ۱۴ سطری، کاغذ آهارمهره رنگی، جلد

تیماج قهوه ای.

۷۵. فضائل سورقرآن

از:؟

فضائل سورقرآن کریم است برگرفته از تفسیر منهج الصادقین.

آغاز: حمدی چون کلمات ربّانی بی غایت شایسته لطیفی است که از محض لطف ابدی به

واسطه وجود باوجود احمدی بندگان را از بادیه ضلالت کفران به سرحدّ هدایت ایمان رسانید.
نسخ، محمد علی بن میر محمد معصوم طباطبائی، ۱۲۱۱ق. عناوین به شنگرف، ۱۶ سطری.
۷۶. الروضة البهیة
از: شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (م: ۹۶۵ق).
جلد اول کتاب است.

نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۲۵۰ق. با حواشی فراوان از مؤمن بن حسین به خطّ او، و فائده ای
به نقل از استادش سمیّ سادس ائمّه. و حواشی به نقل از حواشی شرح لمعه.
جلد تیماج مشکى ضربی ترنج دار.
۷۷. غزلیات سعدی

از: شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی
آغاز:

اگر تو فارغی از حال دوستان یارا فراغت از تو میسر نمی شود ما را
انجام:

سعدیا! گر عاشقی پایی بکوب عاشقا! گر مفلسی دستی بزن
نستعلیق تحریری زیبا، محمد حسین بن رفیع اصفهانی، ۱۲۴۰ق. ۸ سطری.
کاتب در پایان این بیت را نوشته است:

هر که خواند فاتحه از بهر ما ایزدش باشد به عالم رهنما
۷۸. دیوان صائب

از: محمد علی صائب تبریزی
آغاز افتاده:

آتش گل همیشه بهار است عشق را پروانه را به سیر گلستان چه حاجت است؟
انجام:

صایب نرود داغ کلف از رخ روشن تاماه کند نورز خورشید گدائی
نستعلیق، محمد مهدی بن فتح الله کجوری، ۱۱۱۷ق به جهت یادگاری آقا محمد

صادق، مجدول به شنگرف، ۱۵ سطری.

۷۹. الجعفرية

از محقق کرکی شیخ علی بن حسین کرکی (م: ۹۴۰ ق).

انجام افتاده: کالکید، إلا القنوت فإنه بالاستغفار.

نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۲۳۱ ق. با یادداشت تملک سید مصطفی موسوی درب امامی به خط شکسته نستعلیق زیبای او. با حواشی به فارسی و عربی. در پایان برخی از حواشی تاریخ مذکور ذکر شده است. عناوین به شنگرف، ۱۵ سطری.

۸۰. التبصرة الجلیة والتذکرة الحسامیة فی المسائل المهمّة الرضاعیة^۱

از حسام الدین بن جمال الدین طریحی (قرن ۱۱).^۲

آغاز: الحمد لله وحده، والصلاة على من لا نبي بعده... وبعد، فيقول المفتقر إلى رحمة ربه الغنى... هذه يا اخوان الدين وخلان اليقين التبصرة الجلیة والتذکرة الحسامیة فی المسائل المهمّة الرضاعیة عملتها عمل من طب لمن حب، وهذبتهما تهذيب من هذب فأعجب، وأثبت فيها من الأقوال ما وضح لي دليله وأتضح لي سبيله، مشيراً إلى ما اعتقده أنه الأظهر الأقوى، واعتمده في العمل والفتوى، معرضاً عن القيل والقال، متوكلاً على ذي الجلال في جميع الأحوال. انجام: وليكن هذا آخر ما أردناه في هذه الرسالة من هذا الباب، والله الموفق للصواب... نسخ، عبد الحسين بن شيخ نعمة طریحی، ۱۲۵۹ ق. قبل از آن برگ آخر رساله الرسالة البهية در صلاة از شيخ حسام الدین طریحی است که در سال ۱۰۸۸ ق در اصفهان تألیف شده است. عبد الحسين طریحی نقيصه نسخه را در تاریخ مذکور به خط خود کامل کرده و ممکن است اصل نسخه به خط مؤلف باشد. در پایان یادداشتی از شيخ عبد الحسين در ۱۲۶۲ آمده که نوشته: <في ملك والدي دام بقاءه>.

۱. الذريعة، ج ۳، ص ۳۱۶.

۲. <الشيخ حسام الدين بن جمال الدين بن طريح النجفي. من فضلاء المعاصرين، عالم ماهر محقق فقيه جليل شاعر، له كتب منها: شرح الصومية للهائي، وشرح مبادئ الأصول للعلامة، وتفسير القرآن، وشرح الفخرية في الفقه، وغير ذلك>. أمل الآمل، ج ۲، ص ۵۹. يروي عن <شيخه وأستاده ومن عليه في جميع العلوم الشرعية اعتماده، عمه العالم العلامة الرباني فخر المحققين الثاني الشهير بالطريحي النجفي المسلمي>. له: منهج الشريعة الغراء في شرح الفخرية الصغرى مزجاً، فرغ منه ۱۲ ذي القعدة سنة ۱۰۷۷. الذريعة، ج ۲۳، ص ۱۹۲. أجاز الشيخ جواد بن الشيخ كلب على الكاظمي والشيخ يونس بن الشيخ ياسين النجفي. الذريعة، ج ۱، ص ۱۶۷.

دربزرگ آخر شعری از شاعر لیب ادیب اریب عالم عامل فاضل کامل مرحوم مبرور شیخ کمال الدین بن شیخ شمس الدین بن شیخ محمود بن شیخ احمد طریحی نجفی، و شعری از فرزندش عالم ادیب شیخ مرحوم شیخ محیی الدین، و نیز شعری از شیخ احمد نحوی رحمه الله در ثناء شیخ محیی الدین طریحی آمده است. عناوین به سنگرف، در حاشیه تصحیح شده است.

۸۱. جام گیتی نما^۱

از: محمد علی بن عین علی فروشانی (م: ۱۲۲۰ق).^۲

منظومه ای است شیوا مشتمل بر احوال و اوصاف و فضائل پیامبر گرامی اسلام (ص) به بحر تقارب که پس از کتاب حمله حیدری و کتاب میر ابو طالب فندرسکی و یعسوب نامه میر محمد حفیظ^۳ سروده شده است. اولین عنوان: ابتدای وجود مایه ممکنات و نور شریف سید کائنات و خلق شدن عالم از نور اشرف بنی آدم است، و آخرین عنوان: روشن شدن چشم نایبای مادر ابویوب انصاری از معجزه دست قرشکاف سید ابرار است.

آغاز افتاده:

کند هر که یک فضل حیدر بیان	کند چون به مدح علی تر زبان
شود تازه از بهر او آبرو	بشوید خدا نامه جرم او
زهم نامه جرم پیشش درد	هم از جرم آینده اش بگذرد...
از آن رو من عاصی رو سیاه	که باری ندارم به غیر از گناه
گرفتم پی مدح حیدر قلم	که سازم در این راه سر را قدم
ولی چون علی صنوی پیغمبر است	پیمبر به دنیا و دین رهبر است
نمودم به تقدیم وصف علی	زبان بیان قلم را جلی...
زدم دامن عزم را بر میان	که نظمی از آنها نمایم بیان
کنم نام آن جام گیتی نما	نمایم در آن حال ارض و سما
که دارند از نور احمد وجود	نبی گر نمیبود عالم نبود

۱. الذریعة، ج ۱۹، ص ۱۴۵، ج ۵، ص ۲۵.

۲. دانشمندان و بزرگان اصفهان، ج ۲، ص ۸۴۱.

۳. نسخه خطی منحصر به فرد این کتاب را در مقاله نسخ خطی متفرقه اصفهان بخش اول معرفی کرده ام.

نستعلیق، محمد امین بن محمد حسین میرآبادی برخاری، ۱۲۱۷ق درقریه عسکران کرون.
اواسط کتاب به نسخ نازیبا از کاتبی دیگر است. با یادداشتی از محمد حسن بن محمد امین در
۱۲۲۱ق. قطع رحلی، ۲۵ سطری.

۸۲. الهجة المرضية

از: جلال الدین عبد الرحمن سیوطی (م: ۹۱۱ق).

نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۲۶۲ق. با حواشی فراوان نستعلیق از محمد رضا کمرئی (شاید کاتب
اصل) و حواشی به نقل از شروح کتاب. عناوین به شنگرف، جلد تیماج مشکئی ضربی، ۱۸
سطری.

۸۳. رساله قافیه^۱

از: عطاء الله بن محمود حسینی (قرن ۹).

>کتبها بإشارة الأمير الوالی میر علی فی ۸۹۲ الذي يقول فی مدحه عند ذکر اسمه:
حامی دین میر علی سیرت که او در فضائل شد مثل واندر خصائل بی مثال

ورثها علی تسعة حروف بعدد حروف القافية، وهي تزيد علی الفی بیت... الحرف
الأول فی تعريف القافية، الحرف الثاني فی مقدار حروف القافية، وفي الحرف الثالث أحوال
إلى كتابه تكميل الصناعة.^۲

آغاز: سپاس بی قیاس صانعی را که تأسیس بدایع مصنوعات و نظم سلسله موجودات بی
دخیلی و شریکی نمود... اما بعد، این رساله ایست در علم قوافی به عرف شعرای عجم،
منتخب از مقطع کتاب تکمیل الصناعة که آن را این حقیر فقیر عطاء الله بن محمود الحسینی در
فرد شعرتسوید نموده...

نستعلیق زیبا، قرن ۱۰ احتمالاً. با سرلوح بسیار زیبا، عناوین به شنگرف، مجدول به طلا
ولاجورد. ۲۰ صفحه، ۱۷ سطری.

۸۴. الألفية

از: جمال الدین ابو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالک طائی (م: ۷۸۲ق).

۱. الذريعة، ج ۱۵، ص ۲۵۹، تحت عنوان العروض والقوافی، وج ۱۷، ص ۱۴، تحت عنوان: رسالة فی القافية من
أشعار العجم.

۲. الذريعة، ج ۱۷، ص ۱۴.

نسخ زیبای معرب جلی، محمد بن محمد باقر الشریف، قرن ۱۴. با حواشی بسیار مفصل در بین سطور و کناره صفحات که از شرح ابن المصنّف و ابن عقیل و زکریا و بعض الشروح (وهو المسّمی بإرشاد السالك) و ترکیب خالد و شواهد گزینش و نقل شده است. عناوین به شنگرف، در صفحه آخر عبارت بلغ بحمد الله آمده است. جلد تیماج قهوه ای، ۶ سطری.

۸۵. الوافی

از: ملا محسن فیض کاشانی (م: ۱۰۹۱ق).

این نسخه جزء ششم کتاب است مشتمل بر کتاب الزکاة والخمس والمیراث.

نسخ نازیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، عناوین به شنگرف، ۲۹ سطری.

۸۶. روضة الشهداء

از: حسین بن علی واعظ کاشفی بیهقی (م: ۹۱۰ق).

آغاز افتاده: و از اینجاست که هر بار بلا که گران تراست بردل های مبارک انبیا نهاده و هر تحفه محنتی که قوی تراست برای اولیا و اصفیا فرستاده.

انجام افتاده: منم پسر شهسوار هل اتی و شهریار تختگاه لا قتی.

نستعلیق زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۱ یا ۱۲. عناوین به شنگرف. ۲۸ سطری.

۸۷. مجموعه:

۱. الفوائد الصمدية

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (م: ۱۰۳۰ق).

۲. کبری فی المنطق

از: میرسید شریف علی بن محمد جرجانی (م: ۸۱۶ق).

۳. شرح الایساغوجی

آغاز: الحمد لله الواجب وجوده، الممتنع نظیره، الممكن سواه وغیره، الصادر باختیاره

شرّه وخیره...

نسخ، اقلّ الطلاب محمد علی بن ملا فتحعلی اردبیلی، ۱۲۳۲ق. (کتاب دوم)

۱. ابن قیم الجوزیه حنبلی (م: ۷۶۵ق) محمد بن مسعود بن أحمد الطرنیاطی (ز: ۱۲۰۶ق) و عبد المجید شرنوبی ازهری (م: ۱۳۴۸ق) کتابی بدین نام در شرح الفیه ابن مالک دارند و کتاب شرنوبی در ۱۳۱۹ق به طبع رسیده است.

رساله‌های اول و سوم به خط دیگری است و تاریخ کتاب اول ۱۲۴۰ است. با این یادداشت بر برگ اول: تاریخ بیرون آمدن حقیر از اردبیل به طرف اصفهان در هفتم شهر ربیع الأول مطابق سنه ۱۲۴۰. عناوین به شنگرف.

۸۸. کبری فی المنطق

از: میرسید شریف علی بن محمد جرجانی (م: ۸۱۶ ق).
آغاز افتاده: حاصله غیر صورت نسبت مذکور است آن را تصوّر خوانند.
شکسته نستعلیق، ابوطالب حسنی حسینی اصفهانی، ۱۲۹۴ ق. عناوین و برخی سطور به شنگرف، ۱۴ سطری.

۸۹. مجموعه:

۱. دیوان

از؟

مجموعه ای از غزلیات زیبا و مراثی جانگداز حضرت سید الشهداء (ع) است که نام و تخلص شاعر در آن ذکر نشده است.

آغاز:

چه صورتست این، که برد از کف، به یک تجلی، قرار موسی
چه طلعت است این، که برد از دل، به یک کرشمه، دل مسیحا
انجام:

در منای عشق قربانت کم جان نثار راه جانان کم
هم تو را قربانی جانان کم آنچه اندر وهم ناید آن کم

چند ماده تاریخ نیز در آن آمده است، از جمله:

رفت ز دنیای دون شیخ رفیع المکان آنکه به علم اصول بود بدیع الزمان
بود ز تدریس او رونق بازار فقه ... شد از رفتنش طایر بی آشیان
اهل مدارس شدند چون پسر بی پدر بود چه بر جملگی چون پدر مهربان....
کرد چو از دل برون آرزوی این جهان رفت بدار بقا شیخ رفیع المکان

حاجی محمدعلی رفت برون از جهان
آن که به علم سلوک بود شهیر زمین
کرده ز جود سخا بنده خود مرد و زن

یا نه که جان شد برون از بدن اصفهان
وانکه به اخلاق نیک بود وحید الزمان
از کرمش امتنان داشته پیر و جوان

...

از پی اصلاح غیر، رنج خریده به تن
جز پی رفع ستم، می نهادی قدم
گرچه نبودش پسر، لیک در ایام خود
دیده بیگانه شد چون ز غمش اشکبار

از پی آرام خلق، در تعب افکنده جان
جز پی اظهار حق، می نگشادی زبان
جمله ایتم را بُد پدر مهربان
حال دل آشنا هست غنی از بیان

جای بدار التماس کرد ز دار جهان
از پی تاریخ او شد خردم رهنما

۱۲۴۸

نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۱۳۰۶ق. قطع جیبی، ۱۱ سطری.

۲. ختموم و اذکار

مجموعه ای از ختموم و اذکار و اوراد و اختیارات ایام و اشعار و احادیث است که بدون ترتیب خاصی جمع آوری شده است. از جمله:

الف. صد کلمه از کلمات قصار امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَامُ با ترجمه منظوم مترجم: عادل بن علی خراسانی (قرن ۱۰ ق)

نک: د نا ۸ / ۱۱۶۲

بهترین هر کلام ای نور چشم مردمان هست نام خالق بسیار بخش مهربان

گفت امیرالمؤمنین سرچشمه صدق و صفا شیریزدان شاه مردان ابن عم مصطفی

ب. رباعیات > حضرت سلطان العارفین ابوسعید ابوالخیر خراسانی قدس سرّه که گوگرد احمر است و در وصول به سعادات و حصول مرادات و طلب روزی و تسخیر قلوب و دفع اعادی و عاهات و سایر امور اثر تمام دارد.

ج. مدخل منظوم خواجه نصیرالدین طوسی.

مرد دانا سخن ادا نکند تا به حق ابتدا نکند

این دو بیت نیز از جمله فواید این مجموعه است:

از امیر المؤمنین شیر خدا هست مروی این حدیث با رجا
هرکه خواند پنج سوره پنج وقت می شود حاجات او بی شک روا
صبح یاسین، ظهر فتح، و عم عصر ملک مغرب، واقعه بعد از عشا

نستعلیق و نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۳۰۷ ق. قطع جیبی، ۱۵ سطری.

۹۰. إرشاد الاذهان

از: علامه حلّی حسن بن یوسف بن علی بن المطهر (م: ۷۲۶ ق).

آغاز افتاده: والکون علی طهارة. والغسل يجب لما وجب له الوضوء... النظر الثانی فی أسباب
الوضوء وکیفیتہ.

انجام افتاده: فی الاعتکاف وهو بأصل الشرع مندوب... لفظاً استأنفه متتابعاً.

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۱، با حواشی به نقل از زین الدین و ع ل، در حاشیه تصحیح
شده و در بسیاری از صفحات علامت بلاغ وجود دارد. ۱۸ سطری.

۹۱. احکام نماز جماعت

از: ملا محمد تقی بن میرزا علی محمد نوری (م: ۱۲۶۳ ق).

مختصری است در بیان شرایط و اجزاء و موانع نماز جماعت که مؤلف آن را به رساله مخزن
الصلاة خود ملحق ساخته و در آن به دلائل العباد خود ارجاع داده است.

آغاز: الحمد لله الذی دلّ علی فردانیتہ خلق الجماعات، والصلاة علی إمام الکائنات فی
جميع المقامات، وآله المقتدین له فی صنوف الصلاة...

انجام: وأرجو منه أن يجعله ذخراً فی يوم المحشر، ونفع به المؤمنین من أمة سید البشر.

نستعلیق تحریری، کاتب نامعلوم، ۱۲۶۱ ق. در حاشیه تصحیح شده است. قطع جیبی،

۱۷ سطری.

۹۲. عیون أخبار الرضا (ع)

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ ق).

آغاز افتاده: إنا معشر بنی عمّک نفتخر بقول جبرئیل: إنه منّا. فقال: أحسنت یا موسی! ارفع

إلینا حوائجک. (ج ۱ ص ۸۲ چاپی)

دو سطری از انجام افتاده است.

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، ۱۰۶۵ق، (پایان جلد اول). مجدول به شنگرف و لاجورد. در حاشیه تصحیح شده است و علامت بلاغ در بسیاری از صفحات به چشم می خورد. عناوین به شنگرف، با مهر تملک ابوطالب رضوی. قطع وزیری، ۲۲ سطری.

۹۳. کتاب دعا

از؟

مجموعه ای است ارزشمند از ادعیه و ختمات و اوراد و خواص آیات و مطالبی از علم حروف و اوافق که بدون ترتیب خاصی گردآمده است. چند رساله زیر نیز در ضمن این مجموعه آمده است:

۱. لطائف الحقائق

از؟

آغاز: وصف جمیل بوجه تعظیم و تبجیل، سزاوار آن صاحب جمالی است که نفایس حقایق انفاس خلائق را گردانید، و کتاب معجم در عرب و عجم، خطوط و سطور وجه اصحاب حسن و جمال فایق را گردانید، و الف قامت خوبان را در عین شهود بر استواء وجود واحدیت ذات دال و ستور ساخت، و از خال و خط محبوبان که هندسه روحانی و رقوم دفتر معانی است چه حرف و نقطه که بر نسخه کاینات و صفحه صحیفه موجودات مرقوم و مسطور ساخت...

اما بعد، به التماس فقیری که ناگاه از مطلع غیب طالع شد و از حسن طالعی که داشت استدعا و التماس نسخه ای کرد در حروف تهجی و آنچه فکر را مجال در میادین سؤالات او باشد نوشته گردد بر حسب ملتسم او بر طریق بدیهه...

۲. زبده الالواح در علم جفر^۱

از: محمود بن محمد دهدار عیانی

۳. رساله ای در عدد حروف، مشتمل بر مقدمه و چهار فصل.

۴. تحفة الغرائب^۲

۱. الذریعة، ج ۱۲، ص ۲۰.

۲. >المنتخب من جواهر القرآن. فارسی کأصله فی خواص السور والآیات القرآنیة. انتخبه المولی محمد بن الشیخ

از: محمد بن شیخ محمد هروی.

۵. رساله در خواص سوره یاسین مغربی.

از: سعد الدین محوی.

آغاز: بدان که این چند کلمه است در بیان سوره مبارکه یس و بعضی خواص او بعد از اجازه از ارواح ائمه هدی که مستخرجان علم جفرند مرقوم رقم بنده ضعیف سعد الدین المحوی گشته تا سالکان طریق الهی را از اقدام به منتهای مرام خود حاصل شوند والله الموفق والمغنی.

۶. شرح آیات اسم اعظم

آغاز: روایتست از عالم ربّانی ابو العباس محمد البونی ره که اسم اعظم خدای تعالی در این آیات است، و قاری آن را البته دعا مستجاب است، و شرح یک یک آیه رادر کتاب تعلیقه آورده است و شرح بیان کرده است، و خواص بسیار گفته، اما در این مختصر یکی از خواص گفته آید، إن شاء الله تعالی.

۷. شرح چهل اسم ادیسی.

آغاز مجموعه: منقولست از ائمه هدی علیهم التحیة والثناء که هر سعادتندی که ارتکاب نگاه داشتن یا خواندن آیات عظیمه که موصوفست به فاتحة الفقرا هرگز دست تنگ نشود و پریشان روزگار نگردد و بر جمیع دشمنان غالب گردد و از آفات و بلیات و بهتان العظیم در حفظ و امان حق تعالی باشد و دفع نحوست قرانات خاصه قران نحسین نماید و از برای مدعا و مطلب مشروع مفید است و مقصود حاصل گردد.

نسخ زیبا، علی اصغر، ۱۲۷۶ق. بایادداشت انتقال کتاب از فاضل کامل آخوند ملا علی میرزا به میرزا یحیی بن محمد شفیع اصفهانی در ۱۳۰۹ق. و مهراو: <شفیع یحیی فی الآخرة محمد والعترة الطاهرة>. در حاشیه تصحیح شده و نشان بلاغ دارد. عناوین به سنگرف، ۳۲۴ برگ، سطور مختلف.

محمد الهروی وزاد علیه بعض ما وجده فی کتب آخری من الفوائد والخواص ورتبه علی اثنی عشر باباً بعدد الأئمة الاثنی عشر كما صرح به فيه... ذکر فيه أن أصل الكتاب وهو جواهر القرآن الفارسی فی خواص السور والآیات تألیف الإمام المفسر أحمد بن محمد بن إبراهيم التمیمی وأنه وجده فی مدینة الرسول (ص) فعمد إلى انتخابه. الذریعة، ج ۳، ص ۴۵۶.

۹۴. مجموعه:

۱. الایساغوجی

از: اثیرالدین امهری (م: ح ۷۰۰ ق).

۲. تهذیب المنطق

از: مسعود بن عمر قاضی تفتازانی (م: ۷۹۲ ق).

آغاز: الحمد لله الذی هدانا لسواء الطریق وجعل لنا التوفیق خیر رفیق.

نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۱۰۶۷ ق. عناوین به شنگرف، قطع جیبی، ۱۱ سطر.

۹۵. شیراز نامه

از: ابوالعباس احمد بن ابی الخیر شیرازی معروف به زرکوب.

> طبع فی طهران فی سنة ۱۳۵۰ طبعاً جيداً مع فهرس الأماكن والأشخاص فی ۱۷۹ صفحة ذکر فيه أن زرکوب لقب جده الأعلى شیخ زرکوب، وأنه ألف شیراز نامه علی وتيرة بغداد نامه بعدما رآه فی سنة ۷۳۴ و ذکر قراته علی مشایخه فی سنة ۷۲۱، وسنة ۷۲۲، وسنة ۷۲۴ وأخذ اجازته المصرحة فيها باجتهاده منهم، وأورد فيه تراجم كثير من العلماء والعرفاء والسادات.<

آغاز افتاده: حجره هفت رواق را به امر کن فیكون از شکاف کاف و نون بیرون آورده، بنات نبات و عرایس نامیات را در کنا خار درشت آثار کمال حکمت بدیع او.

انجام: ظاهراً نام او موافق نام معاذ افتاده، و یکی از جمله مشایخ بوده، و در ذکر سلاطین و امه و مشایخ شیراز علی السبیل (کذا) الإیجاز به این مقدار اختصار کرده آمد...

نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۹۸۲ ق. عناوین به شنگرف، مجدول به لاجورد، قطع جیبی، ۱۵ سطر.

۹۶. ابواب النجاة

از:؟

رساله ای است در معرفت سموم، مرتب بر مقدمه و سه مقاله و خاتمه.

مقدمه در معنی سم مطلق و دواى سمى و تریاق سموم.

مقاله اولی: در تحقیق کیفیت سموم زیان کار.

مقاله ثانیه: در ذکر ادویه مفرده تریاقیت آثار.

مقاله ثالثه: در بیان ادویه مرکبه تریاقیه.

خاتمه در مداوای بلای محنت فزای هموم و غموم سموم شامت لزوم به قانون کلی بنا بر رأی اطبای حذاقت اشتهار.

آغاز افتاده: رفعت ماه تمام، و حرف سادس با حرف خامس خورشید در یک مقام، و حرف سابع آن با حرف ثالث مساوی، و حرف ثامن آن با اول آحاد متساوی، و حرف تاسع که آخر نام میمنت انجام آن عالیمقام است با آخر الزمان توأمان، و این نکته دال بر بقای عمر و دولت آن عالی شان است.

انجام افتاده: و از اعجاز تأثیر دواهای سحر اتمما، که متضمن آلاء و نعماء بی منتهاست، لسان حال و زبان مقال ایشان را به تکرار تذکار کریمه فبأی آلاء.

نستعلیق، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، عنوان به شنگرف با نسخ زیبا، مجدول به طلا و مشکی، قطع جیبی، ۱۲ سطری.

۹۷. البهجة المرضیة فی شرح الالفیة

از: جلال الدین عبد الرحمان سیوطی (م: ۹۱۱ ق).

نسخ، محمد باقر بن محمد طاهر تنکابنی، ۱۱۶۳ ق. با تملک اقل الطلبة فضل بن سید هاشم

موسوی شفتی الأصل، و یادداشت تاریخ آمدن او به اصفهان در ۱۲۴۳ ق. ۲۵ سطری.

۹۸. ابواب الجنان

از: محمد بن فتح الله واعظ قزوینی (م: ۱۰۸۹ ق).

نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۱۲۸۳ ق. مجدول به شنگرف، با یادداشت تملک محمد علی بن

حاجی محمد حسن قهفرخی در ۱۲۸۹ ق. قطع رحلی، ۲۲ سطری.

۹۹. [تاریخ پادشاهان و پیامبر و ائمه علیهم السلام]

از:؟

آغاز و انجام نسخه افتاده است. در آغاز شرح حال گشتاسف بن هراسف بن اروند شاه و

بهمن بن اسفندیار بن گشتاسف و همای و داراب و درای و اسکندر. آنگاه فصل سیم از باب

دوم در ذکر ملوک الطوائف از عهد اسکندر تا زمان اردشیر بابکان. فصل چهارم از باب دوم در ذکر پادشاهان ساسانیان که ایشان را اکاسره خوانند.

باب سیم در ذکر پیغمبر ما محمد مصطفی علیه السلام و خلفا و اولاد و اصحاب رضوان الله علیهم اجمعین، و آن مقدمه و شش فصل است...

فصل سیم از باب سیم در ذکر تمامی ائمه معصوم رضوان الله علیهم اجمعین که حجة الحق علی الخلق بودند.

فصل چهارم از باب سیم در ذکر بعضی از صحابه عظام و جمعی از تابعین کرام رضوان الله علیهم اجمعین.

انجام: ثابت بن آدم بن ثعلبة الأوسی. ثابت بن قیس...

نسخ کهن، کاتب نامعلوم، قرن ۱۰ احتمالاً. عناوین به سنگرف، ۱۹ سطری.

۱۰۰. تحفه طوسیه

از: محمد باقر بن محمد تقی شریف قی (قرن ۱۲).

مجموعه ای است بیاض مانند مشتمل بر احادیث و حکایات مربوط به مرگ و قبض روح و احوال برزخ و محشر و بهشت و جهنم، و ثواب برخی اعمال و کیفر برخی گناهان. در جایی از آن می نویسد:

> مؤلف این تحفه طوسیه در ایام تحصیل از مرحمت و غفران پناه میرزا محمد تقی مجلسی شهیر به الماسی، که از جمله فقهاء و محدثین، وزهاد و متورعین، بلکه فرید دهر، و وحید عصر، و استاد حقیر بود شنیدم، و بعد از مدتی به خط شریف ایشان در ظهر کتابی نوشته دیدم.

و در جایی دیگر می نویسد:

> مسود اوراق، محمد باقر بن محمد تقی الشریف القمی درسنه ۱۱۷۱ هجری در مشهد

مقدس رضوی علیه السلام از عالی حضرت میر عبد الحسین خاتون آبادی اصفهانی، که الحال قرب

دوازده سال [است] که در زمره خدام آن آستان عرش قرینست شنیدم که مرحمت پناه میرزا محمد

محسن متولی سابق آن درگاه عرش اشتباه، در اول امر از جمله سادات قلیل البضاعة آن ارض

اقدس بوده...

حکایت دیگر: و همان خلیل روحانی از مرحوم مغفور آقا عبد المولی سیچانی اصفهانی

روایتی نمود...>

نسخ، کاتب نامعلوم (شاید مؤلف) قرن ۱۲، عناوین به شنگرف در کناره صفحات،
۱۸ سطری.

۱۰۱. تحرير القواعد المنطقية في شرح الشمسية

از: قطب الدين محمد رازی بويهی (م: ۷۶۶ ق).

آغاز: إن أهبی در تنظم بینان البیان...

نستعلیق تحریری، کاتب نامعلوم، قرن ۱۱، با یادداشت تملک علی بن ملا عبد الله در
۱۲۴۴ ق. و تملک محمد جواد بن محمد باقر در ۱۳۴۰ ق. عناوین به شنگرف. جلد تیماج مشکی
ضربی ترنج دار، ۲۰ سطری. این بیت زیبا در صفحه آغاز آمده است:

زلف توسیه چراست دانی؟ بسیار در آفتاب بوده است

۱۰۲. شرح الحکمة العرشية

از: شیخ احمد احسائی (م: ۱۲۴۱ ق).

آغاز افتاده: ... قال: فی القیامتین الصغری والكبری. أما الأولى فمعلومة.

انجام: إلى هنا ما أردت كتابته على هذه الرسالة المسماة بالعرشية التي وضعها في المبدأ
والمعاد... بقلم مؤلفه العبد المسكين أحمد بن زين الدين...
نسخ، کاتب نامعلوم، ۱۲۶۷ ق. عناوین به شنگرف، ۲۱ سطری.

۱۰۳. شرح الالفية في النحو

از: ابن عقيل

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، با یادداشتی در ۱۲۵۵ ق مبنی بر خرید کتاب در قصبه
سندج از فقهای بلد، صفحات اول و آخر نونویس. عناوین و اشعار الفیه به شنگرف، ۱۷
سطری.

۱۰۴. جامع عباسی

از: شیخ بهاء الدين محمد عاملی (م: ۱۰۳۰ ق).

این نسخه از کتاب جهاد به بعد را در بردارد.

نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، پایان نونویس به خط محمد شریف بن ملا محمد رضی

در ۱۲۹۰ق. عناوین به سنگرف، ۱۴ سطری.

۱۰۵. [شرح احادیث]

از؟

فصولی است در ذکر احادیث اخلاقی و فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام و شرح آن. در ذیل هر فصل، ترجمه حدیث و سپس حکایاتی با عنوان <آورده اند> و اشعاری فارسی و عربی با عنوان: رباعیه و شعر و فرد و ابیات آمده است.

این نسخه از فصل سوم تا ۲۷ رادر بردارد و سپس فصول ۳۶ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۹ و ۵۱ و ۵۲ با خطی متفاوت و متأخرتر آمده است. سنجیده شود با «مصایح القلوب» حسن شیعی سبزواری.

آغاز افتاده: به نام من کردند که کت نبیاً و آدم بین الماء والطين. در جمله زمین تا به آخر سکه ختم نبوت به نام من زدند، که ولکن رسول الله وخاتم النبیین. خوش تر از این بشنو؛ اول نوباوه ای که بر شجره فطرت نبوت بدید آمد من بودم، که اول ما خلق الله تعالی نوری. اول گوهری که از صدف خاک سر بر آورد که انا اول من تنشق عند الأرض يوم القيامة من باشم...

فصل چهارم: روی عن رسول الله قال: أخبرني جبرئيل عن الله عز وجل أنه قال: بعزتي وجلالی وارتفاع مکانی لو أن العاق لوالديه يعمل بأعمال الأنبياء جميعاً لم أقبلها منه. خواجه عليه السلام فرمود که جبرئیل امین پیک حضرت رب العالمین مرا خبر داد...

فصل پنجم: روی عن رسول الله عليه السلام أنه قال: من أراد أن ينظر إلى إسرافيل في هيئته، وإلى ميكائيل في رتبته، وإلى جبرئيل في جلالته، وإلى آدم في سلمه، وإلى نوح في خشيته، وإلى إبراهيم في خلته، وإلى يعقوب في حزنه، وإلى يوسف في جماله، وإلى موسى في مناجاته... فلينظر إلى علي بن أبي طالب، قال: فإن فيه سبعين خصلة من خصائل الأنبياء لا في غيره. صدق رسول الله عليه السلام.

مناجات: ای دولت رضای تو مطلوب هشیاران با جاه، وای سعادت لقای تو محراب بیداران سحرگاه، ای آن که منزهی از اضداد و امداد و اشباه. رباعیه:

نه سرو توان گفت نه خورشید و نه ماه آه از تو که در وصف نمی آیی آه

...روایتست از آن قبله اقبال و کعبه افضال و کان کمال و مکان و جمال، برکشیده لطف ذوالجلال، حمید الأفعال و سید [سدید ظ] الأقوال، عدیم المثال، کریم الأعمال والأقوال،

محروس از شبهه زیغ و ضلال، معصوم از تهمت قبح و فحش و خیال، در چاربالش نبوت نشسته و آدم و نوح در عهد صلصال...

انجام: فصل ۵۲. روی عن النبي (ص) إته قال: المعونة من الله، وأن الصبر يأتي على قدر شدة البلاء. صدق رسول الله. خواجه کونین و فخر عالمیان می فرماید که معونت و نصرت و یاری و قوت در همه حال از حق تعالی باشد، و صبر و شکیبایی هر کس به اندازه محنت و بلیت... یوسف در کنار پدر خفته بود در خواب دید که آفتاب و ماه.

نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۰ احتمالاً، عناوین به شنگرف، قطع رقعی، ۱۶ سطری.

۱۰۶. شرح مختصر المعانی

از: مسعود بن عمر قاضی تفتازانی (م: ۷۹۲ ق).

نستعلیق زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، عناوین به شنگرف، و متن با خط شنگرف برفراز آن مشخص شده است. با حواشی توضیحی به خط کاتب اصل، و حواشی شیخ الاسلام به خط شکسته نستعلیق. با یادداشت تملک عبد الواسع بن ابوطالب حسینی. از پایان افتادگی دارد. ۱۷ سطری.

۱۰۷. مختصر المعانی

از: مسعود بن عمر قاضی تفتازانی (م: ۷۹۲ ق).

نستعلیق، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، عناوین به شنگرف، و متن با خط شنگرف برفراز آن مشخص شده است. با حواشی فراوان، از جمله از نورالدین. از کتب موقوفه مرحوم بهرام بیک است. ۱۱ سطری. این بیت در کناره یکی از صفحات کتاب نوشته شده است:

آن زلف مشکبار بر آن روی چون بهار گر کوته است کوتهی از وی عجب مدار
شب در بهار میل کند سوی کوتهی آن زلف چون شب آمد و آن روی چون بهار

۱۰۸. شرح فارسی الفیه ابن مالک

از؟

سنجیده شود با شرح گیپایی.

آغاز: قال محمد هو ابن مالك... قال فعل ماض معتل العين واوی، أصله قول... یعنی گفت محمدی که او پسر مالک است: حمد و ثنا می گویم پروردگار خود را، که آن خداوند تعالی است،

در حالتی که بهترین مالکان است.

انجام: و ثانی هلم است، پس به درستی که التزام کرده شده در او ادغام.
نسخ، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، با یادداشتی از محمد علی بن حاج ملا صادق خوانساری
در ۱۲۸۹ق در مدرسه ملا عبد الله، ۱۷ سطری.

۱۰۹. [شرح احادیث]

از: اسحاق بن عبد الوهّاب عقیلی

شرح برخی از احادیث مشکله و اقاویل معضله و نکات علمی است که به نام یکی از
امرای صفوی نگاشته شده است. مؤلف از معاصران شیخ حرّ عاملی بوده و از او با دعای سلّمه
الله یاد کرده است.

آغاز: حمد معرّی از شائبه نقص و زوال، محمودی راسزد که ذات کاملش از آرایش منقصت
مبّراست، و شکر محلی به زیور حسن و جمال، معبودی رارسد که صفات شاملش به آرایش
توصیف از منفعت محلی است...

و بعد، بر اولی الألباب زمن، و ذوی الأبصار و صاحبان سخن، محبوب نماند که وقتی قبل
ازین اوقات، چنانچه گفته اند:

ازین بیش گردون که آزاده بود مهین روزگاری مرا داده بود

همواره مرکوز خاطر فاتر آن بود که از احادیث مشکله، و اقاویل معضله، و اسألّه رایقه، و
اجوبه فایقه، و ایرادات اعلام، و انواع سلاسل کلام، و ما ینبغی لنا ویلیق بنا بحسب اقتضاء
المقام، از نکات لطیفه، و مقالات شریفه، عربیّه و فارسیّه، آموزجی تألیف و ترتیب نموده، به
وسیله مطالعه آن، خود را ذره وار، منظور نظر عنایت اثر نواب مستطاب معلی القاب مبادی
آداب، فرمان فرمای ممالک ثلاثه جسم و دل و جان، کامروای قلمرو کلک و بیان، شمع دیده
امکان، صاحب سیف و قلم، جامع علم و کرم، قانع بنیان ظلم و ستم... عالی جاه اعالی پناه،
مقرب الدولة الأبدیة الصفویة، سمی الحضره المحمدیة المصطفویة:

محمد کز ازل تا ابد هرچه هست به آرایش نام او نقش بست

...گرداند، بخت مساعدت نمی نمود که کشف نقاب و رفع قناع حجاب از چهره مقصود

تواند نمود، تا درین ولا توفیق رفیق حال ابن عبد الوهّاب اسحاق العقیلی گردیده، لالی

مکونه نفیسه، و عقود فراید رصیقه را به رشته انحلال منتظم، و به خامه عرض مکشوف ساخته، معروض داشت؛ مطموع آن که چون آغاز این قریحه خامده به مدح نواب سابق الألقابست، طرماع زبانان شیرین لغتان، و موشکافان فصیح بیان، امر خورده گیری ها را بزرگ نشمرده، به عین عنایت دران نگرند، وهو المستعان، وعلیه التکلان.

پس از این مقدمه یک صفحه شعر آمده، و در حاشیه، فایض را تخلص ممدوح، و اسلام را تخلص مادم ذکر کرده است.

انجام افتاده: وغادروه علی فراش الوفاة، إشارة إلى ما نقل أن النبي (ص) قال فی مرض الموت: ائتونی بقرطاس لأکتب لکم شیئاً لن تضلوا بعدی أبداً.

نستعلیق زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۱. در حاشیه برگ اول، آغاز رساله خلاصه الشریعة جلال الدین محمد بن زین العابدین استرآبادی کتابت شده است. ۶۴ ص، ۲۱ سطری. ۱۱۰. اعمال ماه مبارک رمضان

از؟

آغاز: باب در بیان اعمال و ادعیه و اوارد ماه مبارک رمضان است، و در آن چند فصل است. فصل اول در دعاهائی که در وقت رؤیة هلال ماه مبارک رمضان خواندن آنها مستحب است. انجام: و سنت است در شب عید فطر و سایر ایام و لیالی شهر رمضان که مذکور شد زیارت حضرت امام حسین علیه السلام، و آن این است: السلام علیک یا وارث آدم صفوة الله... نسخ زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، مجدول به زر و لاجورد، با سرلوح زرین زیبا، با یادداشتی از خادم الائمة محمد علی گلستانه به شکسته نستعلیق زیبا در ۱۲۹۳ق. عناوین به شنگرف و زر، ۱۴ سطری.

۱۱۱. کتاب ادعیه

از؟

مجموعه ای است از آیات و ادعیه که به صورتی چشم نواز تدوین و کتابت شده است. در آغاز چند سوره از قرآن کریم آمده، سپس آیات الحرس (وفیها روایتان) ذکر الاستغفار، التهلیل، آیات الحفظ، آیات الاستکفاء، تعقیبات، دعاء المشلول، دعاء الحمید، الدعاء المسمی بالصحیفة، دعاء المعراج، دعاء الأمان، دعاء المحجب، شرح دوازده امام خواجه نصیر علیه

الرحمة والمغفرة، زیاره النبی والأئمة علیهم السلام فی أيام الأسبوع، دعاء الوسائل، دعاء العبرات، حرزائمه اطهار، خواص اسماء الحسنی، دعاء الاحتجاب، دعاء سمات، دعاء صنمی قریش، زیارت عاشوراء، زیارت اربعین، دعاء العدیلة، وادعیه واوراد مأثوره دیگر.
نسخ ونستعلیق زیبا، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، مجدول به زروشنگرف و لاجورد، عناوین به شنگرف در متن و ترجمه عناوین به شنگرف در حاشیه. با حواشی فراوان به نستعلیق، قطع رقعی، ۱۲ سطری.

۱۱۲. تحفه حکیم مؤمن^۱

از: امیر محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکانبی (قرن ۱۱).
این نسخه از آغاز تا اول حرف الزار در بردارد.
آغاز: سبحانک اللهم یا قدوس ویا طیب النفس! أتم لنا أنوار معرفتك، وأذقنا حلاوة مغفرتك.

نستعلیق، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، عناوین به شنگرف، ۱۸ سطری.

۱۱۳. حاشیة العصام علی شرح الجامی علی الکافیة

از: عصام الدین ابراهیم بن محمد بن عربشاه اسفراینی (م: ۹۴۵ ق).
آغاز: یا هادیا لسالک مسالک محامدک، ویا سامعاً لجامع مسائل محامدک، اهدنا الصراط المستقیم، هدایة کافیة لتسهیل حل مشکلاتنا.
نسخ، ۱۶ سطری، عناوین در آغاز به شنگرف و سپس نانوشته.

۱۱۴. اصول دین

از: میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن گیلانی قمی (م: ۱۲۳۱ ق).
آغاز: اما بعد، چنین گوید اقلّ عباد الله ابوالقاسم بن الحسن الجیلانی که این چند کلمه است در اصول دین با دلیل های اجمالی، موافق فهم و طاقت عوام.

نسخ، محمد جواد بن محمد علی موسوی، ۱۳۰۷ ق. قطع جیبی، ۱۴ سطری

۱۱۵. ذخیره خوارزمشاهی

از: سید اسماعیل بن حسین حسینی جرجانی (م: ۵۳۰ ق).

این نسخه از باب سیم از گفتار پنجم از کتاب اول اندر تشریح گوش تا پایان کتاب اول و سپس کتاب دویم از کتاب ذخیره خوارزمشاهی را در بردارد که > اندر این کتاب احوال تن مردم یاد کرده شود، اندر تندرستی و بیماری و اعراض بیماری ها و اسباب آن، و شناختن احوال نبض، و هر چه از مسام و مجاری تن بیرون آید، چون عرق و نفث و بول و غایط، این همه از جمله اعراض احوال تن باشد. و این کتاب نه گفتار است <.

انجام: اندام های پای رانست و ساق و قدم...

نستعلیق پخته، کاتب نامعلوم، قرن ۱۲، عنوان در آغاز به شنگرف و سپس نانوشته. قطع رحلی، ۲۵ سطری.

۱۱۶. ترجمه چهارده حدیث

از: علامه ملا محمد باقر مجلسی (م: ۱۱۱۰ق).

آغاز افتاده: شاه سلیمان الصفوی الموسوی بهادر خان ... برساند و این چهارده در شاهوار را که از دریای علوم اهل بیت رسالت صلوات الله علیهم استخراج نموده حمایل بردوش شاهد دولت ابد توأمان گرداند.

نسخ، مجید بن محمد صادق حسینی قومشه، ۱۰۹۰ق، قطع جیبی، ۹ سطری.

۱۱۷. الخصال

از: شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (م: ۳۸۱ق).

این نسخه از خصال پنجگانه تا خصال ده گانه (صفحه ۲۹۰ تا ۴۴۸ چاپی) را در بردارد. (بخشی از خصال چهارگانه از صفحه ص ۲۱۰ تا ۲۳۴ نیز در آغاز آمده).

آغاز افتاده: قال رسول الله (ص) لا تکرهوا أربعة فإنها لأربعة.

انجام: یا عبد العزیز! الایمان عشر درجات بمنزلة السلم له عشر مراقی وترقی منه مرقات بعد مرقاة، فلا یقولن صاحب الواحدة <.

نسخ، کاتب نامعلوم، عنوان به شنگرف، قطع رقعی، ۱۹ سطری.

۱۱۸. دیوان اشعار

از: ظهیرالدین ابو الفضل طاهر بن محمد فاریابی (م: ۵۹۸ق).^۱

اشعاری در مدیحہ و غزل. برخی از ممدوحان شاعر عبارتند از: جهانگشای ابوبکر بن محمد، اتابک اعظم، قزل ارسلان، محمد صدر.
آغاز:

چو زهره وقت صبح از افق بیارد چنگ زمانه تیز کند ناله مرا از چنگ
جفای چرخ نگیرد مرا به سختی نای وفای یار در آویزدم به دامن چنگ

انجام:

لطافت در جهان روی تو دارد صبا خیزی از آن برگلستان بست
نستعلیق، کاتب نامعلوم، ۱۲۵۶ ق. قطع رقعی، ۱۸ سطری.
۱۱۹. مجموعه:

۱. فوائد الصبیان

از: محمد باقر خان قاجار.

رساله ای است جهت تذکره خاطر معلّمان، مشتمل بر ذکر حروف مفردہ و بعض کلمات مرکبہ، و قدری از فوائد متفرقه، و اوراقی چند در صنایعی کہ الفاظ را بہ کار می رود، با امثله و شواہد، و حذف زوائد، بہ طریق اختصار.
آغاز: امواج حمد و ستایشی کہ از بحوردانش جنبش نماید، سزای ذات پاک حضرت احدیتی است کہ این دولاب مینا را بیستون افراشته، و در عالم تکوین بی حدّ و احصا از قدرت خود انباشته، از آن جمله انسان را نطق و بیان عطا نمود...

۲. ابداع البدایع^۱

از: میرزا محمد حسین شمس العلماء گرگانی.^۲

آغاز:

این علم بدیع را بیانی دگراست وین گنج معانی ز جهانی دگراست

۱. الذریعة، ج ۱، ص ۶۴.

۲. >وله منظومة فی أصول الفقه ذکرها مع سائر تصانیفه فی آخر کتابه مقصد الطالب الذی طبع فی ۱۳۱۱ و هو أخ شیخنا المدرّس المیرزا محمد تقی الگرجانی.< الذریعة، ج ۹، ص ۸۸۱.

انجام: و این دو بیت که از صفی الدین حلّی است بهترین امثله استخدام، و از جهت لفظ و معنی و مفاخرت و حماسه فاقد النظیر است.

در آغاز آن تقریظ مورّخ ۱۳۲۸ حاج سید نصرالله نقوی بر کتاب آمده است.

نستعلیق تحریری، میرزا علی بن محمد صادق، ۱۳۴۱. قطع جیبی، ۱۴ سطری.

۱۲۰. الجمع بین رأیی الحکیمین

از: معلّم الثانی ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (م: ۳۳۹ ق).

جمع بین رأیی الحکیمین أفلاطون وتلميذه أرسطو طاليس في حدوث العالم وإثبات المبدع الأول والنفس والعقل والمجازاة بالخير والشر وغيرها، طبع^۱.

آغاز: الحمد لوأهب العقل ومبدعه ومصوّر الكل ومخترعه.

انجام: وإن فات الخير الكثير الذي يصل إلى ذلك الشيء لأجل العسر من الشر الذي لا بدّ منه كان الشرح أكثر. تمت بعون الله.

نستعلیق، کاتب نامعلوم، قرن ۱۳، قطع جیبی، ۱۲ سطری.

مرتب وفعولاً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الحمد لله الواحد القديم الأزلي في القيوم الدائم الباقي الأبدى في والشكر
 للقياس المنعم الاحدى في الرهاب المفيض المفضل التروك في والصلوة
 والسلام على النبي الهاشمي المدي في محمد المعرف الى كل سعيه وشقى في والروغزته
 سيما ابن عمه علي في الذي ثبتت خلافة بلا فصل بالنص الجلي في كل ضداة
 وفضاء وعشقي في اما بعد فيقول اوج الخالق الى الفيض الرباني في على
 نفي بن محمد علي الموسوي الزنجاني في محمد هما الله جل وعلا بغزانه في وسامهما
 بجوده واحسانه في قد اهدت في سالف الزمان ان اشرح المختار انا في
 للامام العلامة قطب مرعي الفضل والتحقيق في الذي سددت اليه رجال رواق
 العلوم من كل فج حقيق في قدوة المحققين في رئيس المنقهميين في
 من المتقدمين والمتأخرين في سنده العلماء الاجلاء والمدققين في مرجح
 شرايع سيد الرسائل في عليه واله صلوات المصلين في الشيخ نجم الدين
 الى القاسم جعفر بن الحسن بن يحيى بن الحسن بن سعيد لفي عطر الله
 مرقد في ونور مطبحة شرايعهم في لفايح كغز تحقيقاته في ويحتد ع
 على معالمه في نذرة فيكون ذلك نذرة الكاملين الذين بلغوا النهاية في وبصرة للطلاب
 ووسيلة لهم الى ما فيه الكفاية في ومن الهداية في فاعاقب عن ذلك العواقب في وروفي
 عنه الصوارف في فبقت مناسفا مختصرا في ولا ارتفاع الشواغل منظر في ان وفقني الله
 تعالى مشانه للعود الى ما منه في الرجوع الى ما قصدت في شرعت في مع قصور الباع
 وضعف الاطلاع متوكلا على الله سبحانه ومعصيا بحمد القوم ومتهلا اليه ان
 بعصني عن القائل ويهديني الى القراط المستقيم وسميته بالموهوب العلية في
 فقد الشقة الاثني عشرية عليهم افضل السبلات واكل التجره في
 الكهارة وهو في الاصل فعال من الكتب بمعنى الجمع وفي المقام يحتمل ان يكون بمعنى
 الكتب كالمخلوق بمعنى المخلوق او بمعنى ما يكتب به كالتظام لما ينظم به وفي

الروز

آغاز اللهوف ابن طاوس به خط درب امامي

ملفوظات سید بن طاووس علیه الرحمة والرضوان

بسم الله الرحمن الرحيم وبقی

الحمد لله المجلی لعباده فی الدلائل الباطنیة المجلی عن مراده بنطق السنة والكتاب المیزان اولیة
 والذکر فی البیت العقیقین والامکان
 عن دار العزوة ودرهم الاثر الیه سرور؛ ولم یفعل ذلك حماناً لهم علی اللین؛ وللا تأهم
 ذوالکمال والکرم وکرمه وکرمه وکرمه
 الوجل الطرائق؛ طبع من قبله لئلا الحاف؛ واستحقاقاً للمحسن المودع؛ فلم یرض لهم
 العاقب بحبال اللعالم من نعمهم للمحسن کما ان اللعالم حتی عرفت لغرضهم عن سواه؛ وعرفت
 عرفت لغرضهم عرفت عرفت
 اردوا هم شرف رضاه؛ فصرنا ازمة اعان قلوبهم المظلمة؛ وعطفوا الالهیم حکمه وفضلته
 حمارة
 فزولهم فصرنا لصدق برار بقاءه؛ ونظر علیهم نظر الشفیق مع اخطا رعايته؛ ولذکر ان هو اهتم
 متضاخفة الاما وصریح مراده؛ وارتجبتهم من اذنه کما یجوز ان وایلا واهلهم مصیفة الالهیم
 اسراراً؛ وقلوبهم مستبشرة کما ان تذکاراً فحیا واهلهم من بعد ذلك الصدق؛ وجاؤهم من لونه
 حواء الیه الشفیق؛ فاصغر عندهم کل مشغل عن جلالة؛ واهلهم کلها با جدم وصاله؛ حتى
 انهم لیتفقوا بان ذلك کفرهم والکفالت؛ وکبروهم ابراهیم المهابة والجلال؛ فادعوا ان
 حویتهم انیفة عن مناجاة تراه؛ وقلوبهم حائل عنهم وبنی کراره؛ صلوا الی الوب البقاء؛
 وقرعوا الوب اللعالم؛ وتلذذوا من طلب ذلك الی الخیاض سبیل النفوس والارواح وقرعوا

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله المجلی لعباده فی الدلائل الباطنیة
 المجلی عن مراده بنطق السنة والكتاب
 المیزان اولیة والذکر فی البیت العقیقین
 والامکان عن دار العزوة ودرهم الاثر الیه
 سرور؛ ولم یفعل ذلك حماناً لهم علی اللین؛
 وللا تأهم ذوالکمال والکرم وکرمه وکرمه
 وکرمه الوجل الطرائق؛ طبع من قبله لئلا
 الحاف؛ واستحقاقاً للمحسن المودع؛ فلم
 یرض لهم العاقب بحبال اللعالم من نعمهم
 للمحسن کما ان اللعالم حتی عرفت لغرضهم
 عن سواه؛ وعرفت عرفت لغرضهم عرفت
 عرفت اردوا هم شرف رضاه؛ فصرنا ازمة
 اعان قلوبهم المظلمة؛ وعطفوا الالهیم
 حکمه وفضلته حمارة فزولهم فصرنا
 لصدق برار بقاءه؛ ونظر علیهم نظر
 الشفیق مع اخطا رعايته؛ ولذکر ان هو اهتم
 متضاخفة الاما وصریح مراده؛ وارتجبتهم
 من اذنه کما یجوز ان وایلا واهلهم مصیفة
 الالهیم اسراراً؛ وقلوبهم مستبشرة
 کما ان تذکاراً فحیا واهلهم من بعد ذلك
 الصدق؛ وجاؤهم من لونه حواء الیه
 الشفیق؛ فاصغر عندهم کل مشغل عن
 جلالة؛ واهلهم کلها با جدم وصاله؛ حتى
 انهم لیتفقوا بان ذلك کفرهم والکفالت؛
 وکبروهم ابراهیم المهابة والجلال؛ فادعوا
 ان حویتهم انیفة عن مناجاة تراه؛ وقلوبهم
 حائل عنهم وبنی کراره؛ صلوا الی الوب
 البقاء؛ وقرعوا الوب اللعالم؛ وتلذذوا من
 طلب ذلك الی الخیاض سبیل النفوس والارواح
 وقرعوا

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله المجلی لعباده فی الدلائل الباطنیة
 المجلی عن مراده بنطق السنة والكتاب
 المیزان اولیة والذکر فی البیت العقیقین
 والامکان عن دار العزوة ودرهم الاثر الیه
 سرور؛ ولم یفعل ذلك حماناً لهم علی اللین؛
 وللا تأهم ذوالکمال والکرم وکرمه وکرمه
 وکرمه الوجل الطرائق؛ طبع من قبله لئلا
 الحاف؛ واستحقاقاً للمحسن المودع؛ فلم
 یرض لهم العاقب بحبال اللعالم من نعمهم
 للمحسن کما ان اللعالم حتی عرفت لغرضهم
 عن سواه؛ وعرفت عرفت لغرضهم عرفت
 عرفت اردوا هم شرف رضاه؛ فصرنا ازمة
 اعان قلوبهم المظلمة؛ وعطفوا الالهیم
 حکمه وفضلته حمارة فزولهم فصرنا
 لصدق برار بقاءه؛ ونظر علیهم نظر
 الشفیق مع اخطا رعايته؛ ولذکر ان هو اهتم
 متضاخفة الاما وصریح مراده؛ وارتجبتهم
 من اذنه کما یجوز ان وایلا واهلهم مصیفة
 الالهیم اسراراً؛ وقلوبهم مستبشرة
 کما ان تذکاراً فحیا واهلهم من بعد ذلك
 الصدق؛ وجاؤهم من لونه حواء الیه
 الشفیق؛ فاصغر عندهم کل مشغل عن
 جلالة؛ واهلهم کلها با جدم وصاله؛ حتى
 انهم لیتفقوا بان ذلك کفرهم والکفالت؛
 وکبروهم ابراهیم المهابة والجلال؛ فادعوا
 ان حویتهم انیفة عن مناجاة تراه؛ وقلوبهم
 حائل عنهم وبنی کراره؛ صلوا الی الوب
 البقاء؛ وقرعوا الوب اللعالم؛ وتلذذوا من
 طلب ذلك الی الخیاض سبیل النفوس والارواح
 وقرعوا

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله ارحم الراحمين
 وانا اعلم ان الله اعلم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله الذي صغرت في عظمته عباده
 العابدون وحضرت عن شكرته السنه الحامدون
 وصغرت عن وصف جماله افكار العالمين وحضرت
 عزادوا له جلالة ابصار العالمين ذلتم لله ربكم
 لواله الا هو فادعون مخلصين له الذين وصلى للرسول
 الكريم المرسلين سيدنا واولينا والارواح النجباء
 خاتم النبيين وعلو عترته الظاهرين وذريته
 الاكابر صلواتهم بقصم ظهور الملحدين وترعد
 انوف الجاحدين اما بعد فاني مودع لك
 هذا المختصر خلاصة المذهب الحنبلية المعتد بها
 حجة وعبارة مختصرة تظفر كبحه وتوصلك
 الى الحق المستقيم

آغاز النافع في مختصر الشرائع

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين
 قال المصنف اما بعد حمد واحمد الوحدانية اعلم ان
 كلمة اما بعد كلمة الفصل الخطاب لانه فاصلة بين الجملتين
 الا ان شئ ودباجة الكتاب فكله الكلام المنزل
 ليس فصيحا خطاب لانه منزه عن الناظر واعلم ان
 ان داء المصنفين انهم يذكرون 2 او 1 القياس المحمدية
 والمضرة ارتكبت على خلاف الظاهر في الاصل الا ان
 انه يعجز الاسلوب لا يخرج له فيه لانه والثاني رعاية اليجاز
 البليغ وهو متضمن لوجوه عامة البراهمة والاستدلال وهو يكون
 الا ابتداء موانع اللط اما اليجاز البليغ وهو ان لم يذكر
 في كتابه به حمد مع انه اهم فكيف شمل على الحسنة والرواية
 واعترض على هذا الوجه ما فيها بعبارة اليجاز بعد ما يتأكد من
 فينعرف ان يذكر الحديث بجارية ما من مستقر الحديث هو الالفاظ
 بالفاصولية لا ما يكون جوازا فاطمعة اني به كلفه
 عزرا الكتابية وهذا هو السند مع اعراض الذي اوردته
 السيد المحقق علي بن شاذان مضمون على الشئ الحكيم العبد
 ربما استعمل في دعوى لم يقدم منه حيا فكيف يكون
 بعد حمد الله ان بعد ذلك الحمد وسبق الله ما ان المهم اني
 بالجد بانه قال اما بعد حمد الله ان بعد ذلك الحمد ونظره انهم
 لقولون ان بعد الصلوة الحمد كذا وهو لا بد ان

آغاز حاشیه شاه قوام الدین حمزه

مسئله القول في الرخصة بالواجب المطلق وغيره واعلم ان الموصى لو اوصى بالواجب غير واجب في نفسه فان كان
 ببيان كل منهما فدون نقصان على جميع ما اوصى به وان قصر الثلث فان اصاب الورثة فيها ولا اراد الاجمال
 ان قصر ولم تجز الورثة فيخرج الواجب من اصل الميراث اذ كان على صفة الكفاية والحسن والكفاية والرفاه و
 غير ما في الواجبات المالية الصرفة سواء كان عبدا او غير عبدا كالدين ونفقة الزوجة وغيره مما ينضم ضمن الميراث
 في الكتاب والسنن والادراج ويخص الثلث بالغيره من التركة غير الثلث وانما اذ لم يكن واجبا فوجده خائرا
 على صفة ما كان مستويا بالدين كالحق فهو لغيره يخرج من اصل الميراث وان لم يوص به مع العلم بتصرف الميراث
 ذمة الموصى به لا خلاف وللذمة الاصلية بالخصوص كما في الجواهر وليس كذلك في المقتضى والسنن
 وانما اذ كان الواجب بغيره فالاصلة والصدقة فانه يخرج من الثلث لانه لا يكون في الدين التركة
 يجب اخراجها من اصل الميراث ولا بد على تركة الميراث في غير ذلك يجب القيام بالواجبات البدئية
 الا اذا اوصى به فليكون على حكم المستبنيات الخارجة من الثلث اذا اوصى بشئ او رخصة كما في الجواهر
 وليس كذلك في المقتضى والسنن وغيره من المقاصد غير المقتضية بدفع الرضا ان لا
 خلاف فيه من عين الاراء المملكت لعدم كونها في الدين التركة يخرج من اصل الميراث ولكن يمكن ان في القصر
 يعقب باخراجها من اصل الميراث بناء على عدم شرط المباشرة في الواجب البديهي المعروف وانما يصح في العلم بل
 وقوعه عنه وعن الوطى والمستاجر والمعتق مؤيد بالطلاق الذي يقع على الصلوة في الاجار وكما ورد في التام في معرفة
 الحج ان وغيره اسحق ان يقتصر على الميراث في بعضهم لما اطلقوا القول بانها لو اوصى بالواجب وغيره فان
 وسع الثلث على الجميع وان قصر ولم تجز الورثة بوجه الواجب من الاصل وكان الباقي من الثلث
 لصاحب الشرائع قدس سره وغيره وفيه اول ما منع عدم شرط المباشرة في الواجب البديهي كالمثل
 في الشرائع لان الاصل في المقتضى العبادية الشرعية شرطية مباشرة المطلق في اتيانها بالمال
 اذا لم يمتنع عدم الشرط بالبدلية كما في المال فيكون في رواية المعتبر ان تغذ في الحج بنفسه والميراث
 فان ان على علمه ان لا
 شيئا في حقه ولا يطرح في
 غيره فان ان يجوز عليه في حقه

بسم الله الرحمن الرحيم
 في بيان كل منهما فدون نقصان على جميع ما اوصى به وان قصر الثلث فان اصاب الورثة فيها ولا اراد الاجمال
 ان قصر ولم تجز الورثة فيخرج الواجب من اصل الميراث اذ كان على صفة الكفاية والحسن والكفاية والرفاه و
 غير ما في الواجبات المالية الصرفة سواء كان عبدا او غير عبدا كالدين ونفقة الزوجة وغيره مما ينضم ضمن الميراث
 في الكتاب والسنن والادراج ويخص الثلث بالغيره من التركة غير الثلث وانما اذ لم يكن واجبا فوجده خائرا
 على صفة ما كان مستويا بالدين كالحق فهو لغيره يخرج من اصل الميراث وان لم يوص به مع العلم بتصرف الميراث
 ذمة الموصى به لا خلاف وللذمة الاصلية بالخصوص كما في الجواهر وليس كذلك في المقتضى والسنن
 وانما اذ كان الواجب بغيره فالاصلة والصدقة فانه يخرج من الثلث لانه لا يكون في الدين التركة
 يجب اخراجها من اصل الميراث ولا بد على تركة الميراث في غير ذلك يجب القيام بالواجبات البدئية
 الا اذا اوصى به فليكون على حكم المستبنيات الخارجة من الثلث اذا اوصى بشئ او رخصة كما في الجواهر
 وليس كذلك في المقتضى والسنن وغيره من المقاصد غير المقتضية بدفع الرضا ان لا
 خلاف فيه من عين الاراء المملكت لعدم كونها في الدين التركة يخرج من اصل الميراث ولكن يمكن ان في القصر
 يعقب باخراجها من اصل الميراث بناء على عدم شرط المباشرة في الواجب البديهي المعروف وانما يصح في العلم بل
 وقوعه عنه وعن الوطى والمستاجر والمعتق مؤيد بالطلاق الذي يقع على الصلوة في الاجار وكما ورد في التام في معرفة
 الحج ان وغيره اسحق ان يقتصر على الميراث في بعضهم لما اطلقوا القول بانها لو اوصى بالواجب وغيره فان
 وسع الثلث على الجميع وان قصر ولم تجز الورثة بوجه الواجب من الاصل وكان الباقي من الثلث
 لصاحب الشرائع قدس سره وغيره وفيه اول ما منع عدم شرط المباشرة في الواجب البديهي كالمثل
 في الشرائع لان الاصل في المقتضى العبادية الشرعية شرطية مباشرة المطلق في اتيانها بالمال
 اذا لم يمتنع عدم الشرط بالبدلية كما في المال فيكون في رواية المعتبر ان تغذ في الحج بنفسه والميراث
 فان ان على علمه ان لا
 شيئا في حقه ولا يطرح في
 غيره فان ان يجوز عليه في حقه

بسم الله الرحمن الرحيم
 في بيان كل منهما فدون نقصان على جميع ما اوصى به وان قصر الثلث فان اصاب الورثة فيها ولا اراد الاجمال
 ان قصر ولم تجز الورثة فيخرج الواجب من اصل الميراث اذ كان على صفة الكفاية والحسن والكفاية والرفاه و
 غير ما في الواجبات المالية الصرفة سواء كان عبدا او غير عبدا كالدين ونفقة الزوجة وغيره مما ينضم ضمن الميراث
 في الكتاب والسنن والادراج ويخص الثلث بالغيره من التركة غير الثلث وانما اذ لم يكن واجبا فوجده خائرا
 على صفة ما كان مستويا بالدين كالحق فهو لغيره يخرج من اصل الميراث وان لم يوص به مع العلم بتصرف الميراث
 ذمة الموصى به لا خلاف وللذمة الاصلية بالخصوص كما في الجواهر وليس كذلك في المقتضى والسنن
 وانما اذ كان الواجب بغيره فالاصلة والصدقة فانه يخرج من الثلث لانه لا يكون في الدين التركة
 يجب اخراجها من اصل الميراث ولا بد على تركة الميراث في غير ذلك يجب القيام بالواجبات البدئية
 الا اذا اوصى به فليكون على حكم المستبنيات الخارجة من الثلث اذا اوصى بشئ او رخصة كما في الجواهر
 وليس كذلك في المقتضى والسنن وغيره من المقاصد غير المقتضية بدفع الرضا ان لا
 خلاف فيه من عين الاراء المملكت لعدم كونها في الدين التركة يخرج من اصل الميراث ولكن يمكن ان في القصر
 يعقب باخراجها من اصل الميراث بناء على عدم شرط المباشرة في الواجب البديهي المعروف وانما يصح في العلم بل
 وقوعه عنه وعن الوطى والمستاجر والمعتق مؤيد بالطلاق الذي يقع على الصلوة في الاجار وكما ورد في التام في معرفة
 الحج ان وغيره اسحق ان يقتصر على الميراث في بعضهم لما اطلقوا القول بانها لو اوصى بالواجب وغيره فان
 وسع الثلث على الجميع وان قصر ولم تجز الورثة بوجه الواجب من الاصل وكان الباقي من الثلث
 لصاحب الشرائع قدس سره وغيره وفيه اول ما منع عدم شرط المباشرة في الواجب البديهي كالمثل
 في الشرائع لان الاصل في المقتضى العبادية الشرعية شرطية مباشرة المطلق في اتيانها بالمال
 اذا لم يمتنع عدم الشرط بالبدلية كما في المال فيكون في رواية المعتبر ان تغذ في الحج بنفسه والميراث
 فان ان على علمه ان لا
 شيئا في حقه ولا يطرح في
 غيره فان ان يجوز عليه في حقه

آغاز رساله وصيت سيد ابو القاسم زنجاني با تقريظ ملا لطف الله مازندراني

الغني حاتم الدين الطريحي النجفي المسلمي الثاني عشر شهر ذي الحجة
من سنة ثمان مائة وثمانين بعد الألف في بلدة
اصغهان المحروس مطوار الحندان حامد
شاكرا مصليا على النبي محمد وآله
الطاهرين والمجدين
هذه التبصرة الجلية في العالمين المسائل الرضاوية
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله وحده والصلوة على من لا نبي بعده محمد وآله الطيبين
الطاهرين الذين اذهب الله عنهم الرجز بنص القرآن المبين
وبعد فيقول المفتقر الى رحمة ربه الغني حاتم الدين
بن حاتم الدين الطريحي النجفي المسلمي عامله الله بلفظه النجفي
هذه يا اخوان الدين وخلان اليقين التبصرة الجلية وا
لتذكرة الحاسية في المسائل المهمة الرضاوية عملتها على
من طبع من حب وهديتها تذييب من هذب فاعجب
وانتبهت فيها من الاقوال ما وضع لي دليله واتضح لي
سبيله مشيرا الى ما اعتقده انه الاظهر الاقوى واعتمده
في العمل والفتوى معرضا عن القيل والقال متوكلا على ذي
الجلال في جميع الاحوال راجيا ان يبلغ بها الطالبين

سهم آقا

لقد شرف على له جزء المسمى سهم
 على حسب بعض النسخ التي هي الاجتهاد من المؤلف
 المشتمل على ما يلي - انظر على
 ان يكتب بالزورى صحت حذف الورد
 ولله اجد في انورد ج. ما فرق المراد
 وعلى المرام ان الاصل سهم على انظر
 نه ارشاد وارجح طاروا زود انظر اذا على
 الاربع ولولم يكن فاصد الرجوع بعد العشر
 والاصد سهم المشتمل على دخول التامة طاروا
 في عدم انظر قبله والاصد سهم المشتمل على انظر
 اذا كان ذاتها وجانبها كان البرد والبرج
 وانها بها نفس انظر في عمل المرام على انظر
 ولم كانت كلمة المصدر الالفة دلالة انفس
 نفس برفع انفس بل هو على وانه على

بدره
 كبره
 كبره
 كبره
 كبره

تَدْخِلْنِي نَوْبَتِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ اِنَّا نَخْذُكَ بِلِسَانِ الْحَالِ وَالْمَقَالِ
 وَنَشْكُرُكَ عَلَى تَرَادُفِ الْاِنْعَامِ وَالْاِفْضَالِ
 وَنُصَلِّيْكَ عَلَى اَشْرَفِ مَظَاهِرِ الْجَلَالِ وَالْجَمَالَ
 نَبِيَّكَ مُحَمَّدًا وَآلَهُ بِرُوحِ فَلَكَ الْعِصْمَةُ وَالْحِمَاةُ
 وَنَسْتَعِينُكَ عَلَى رَفْعِ جَلْبَابِ الْغَوْضِ وَالْاِجْمَالَ
 عَنِ الْقَوَاعِدِ الشَّيْئِيَّةِ الَّتِي هِيَ عَجْءٌ لِحَوْلِ الْجَمَالَ
 وَمَقَرَّةٌ اِنْظَارِهِمْ فِي مَضَارِ الْقَبِيلِ وَالْعَقَاةِ
 وَمِنَالِكَ تَسْهِيلُ السَّلُوْكِ فِي تِلْكَ الْوَهَادِ
 فَبِكَ الْاِعْتِصَامَ وَالِيكَ الْاَلِيَّةَ اَوْعَلِيكَ الْاِكْتِمَالَ
 قَوْلُهُ وَشَرَعَا الْعِلْمَ بِالْاِحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ الْفِرْعَانِيَّةِ
 لَعَلَّ الْمِلَادَ الْعِلْمَ الشَّرْعِيَّ لَا الْقَطْعِيَّ لَعَدَمِ اسْتِقَامَتِهِ
 بِدَلَا تَكْلُفٍ لِاَعْلَى التَّصْوِيْبِ وَعَدَمِ عَدَا الْقَطْعِيَّةِ

هذه رسالة من شيخ
 القواعد الشهيدية من
 تصانيف العالم الفاضل
 المحقق الشيخ بهاء الدين
 العمري قدس سره

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيد المرسلين
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

١٣٢

حاشية القواعد شيخ بهائي با تملك محمد مؤمن اصفهاني

نیاور

مختلفه قد اخرجها من كتاب النبوة وانما ذكر من طرفي اليها ما كان عن الرضا عليه السلام
 لان هذا الكتاب مصنف في ذكر عيون اخباره وقد اخرجت فيه ما من كتاب
 معاني الاخبار ٥٥ تم الجزء الاول من كتاب عيون اخبار الرضا عليه السلام من سنة
 صلوات الله عليهم تصنيف الشيخ ابي جعفر محمد بن علي الحسين بن موسى بن بابويه القمي رحمه
 الله عليه وحشر مع محمد وآله وعازته الطيبين المقصودين والحمد لله رب العالمين

وصلّى الله على محمد وآله وأهل بيته الطاهرين

الابرار والاخيار وبلغ كتابه يوم

الاثنين السبت من شهر ربيع

الاول سنة خمس وستين

والف من الهجرة النبوية

محمد وآله الاخبار

م

في المطبعة بقبة المصطفى

پایان قرآن کریم به خط ابو الحسن یزدی

